

D 2384 E – 1,50 € – PROSINAC/DEZEMBER 2012 – BR./NR. 12 (330)

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

ČESTIT BOŽIĆ I SRETNNA NOVA GODINA!

Naslovnica:

Prizor Kristova rođenja u Hrvatskom nacionalnom svetištu Mariji Bistrici; snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA
lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen katholischen Gemeinden in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:

Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:

Pfr. Ivica Komadina

Glavni urednik/Chefredakteur:

Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:

Pfr. Ivica Komadina, Željka Čolić,
Stjepan Herceg, Kristina Kovačević,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkic,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout &
Bildbearbeitung:

Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:

DENONA d.o.o., Zagreb

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:

VDD/Kroatenseelsorge in Deutschland
Konto Nr. 6498973
(BLZ: 750 903 00),
bei der LIGA Bank eG
IBAN:
DE03750903000006498973

Zadnja stranica:

15. susret zborova u Münchenu;
snimio: A. Polegubić

15. SMOTRA ZBOROVA

MÜNCHEN, 17. 11. 2012., ODRŽANA SMOTRA CRKVENIH ZBOROVA
HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA I ZAJEDNICA U NJEMAČKOJ

Zbor Hrvatske katoličke misije München

Zbor Hrvatske katoličke misije Augsburg

Zbor Hrvatske
katoličke misije
Dortmund

Zbor Hrvatske
katoličke misije
Düsseldorf

Zbor Hrvatske katoličke zajednice Esslingen

U OVOM BROJU

15. SMOTRA ZBOROVA

Pjesmom
slavili Boga

str.

6

FRANKFURT AM MAIN:

Susret
hrvatskih
studenata iz
Njemačke

str.

8

CRKVENO OZRAČJE I ODNOSI

Crkva na putu

str.

12

IZ CRKVE U DOMOVINI

Zahvalnost za hrvatsku slobodu i
slobodu generala

„Dok ste kao zatočenici mislima navraćali u hrvatsku Domovinu, vjerujem da ste se spomenuli i ove Stepinčeve katedrale. I sada ste tu. Neka je blagoslovljen vaš povratak među nas!“, kazao je kardinal Božanić generalima Gotovini i Markaču.

5

UZ POČETAK GODINE VJERE

Ravnodušnost je gora od ateizma

Do Boga čovjek može doći putem naravnog razmišljanja i samom snagom vjere, a Papa je te putove sažeo u tri riječi: svijet, čovjek, vjera. Oni su put koji jasno govori i dovodi do Boga.

4

OBLJETNICE

Četrdeset godina HKM Saarbrücken
i HKM Krefeld/Mönchengladbach

10-11

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

Pfr. Ivica Komadina: „Selig ist die,
die geglaubt hat...“

13-14

„Udruženog zločinačkog pothvata“ i „prekomjernog granatiranja“, ratnih zločina zbog kojih su suđeni hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač – nije bilo.

Bio je to posebno radostan dan!

Domovina i izvandomovinstvo još su pod dojmovima oduševljenja, koje je izazvano nakon riječi suca Theodora Merona, koji je 16. studenoga utvrdio da „udruženog zločinačkog pothvata“ i „prekomjernog granatiranja“, ratnih zločina zbog kojih su hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač suđeni – nije bilo. Potom su generali Gotovina i Markač pušteni na slobodu. Slijedilo je oduševljenje u hrvatskom narodu, poglavito kad su generali stigli u domovinu. „Dijeleći radost s našim hrvatskim narodom, a napose s oslobođenim hrvatskim generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem te njihovim obiteljima, želim u ovim trenucima izraziti zahvalnost Bogu i svima onima koji su se sve ovo vrijeme procesa borili za istinu. Istina je jedino jamstvo mira. A istina je u ovom slučaju da su hrvatski narod i hrvatska država u Domovinskom ratu bili izloženi agresiji, stravičnim razaranjima i zatorništvu u ime mržnje i ideologije koje su za cilj imale zatrti pravo hrvatskog naroda na vlastitu i slo-

bodnu državu. Istina je da je hrvatski narod imao pravo braniti se i da je to činio uz ogromne žrtve koje osjećamo i danas. Tim žrtvama i tim ranama s današnjom presudom vraća se njihovo dostojanstvo. Te žrtve i rane nas opominju da sada u miru kao narod i društvo ne zaboravimo njihovu cijenu i da kao zajednica učinimo sve da one postanu zalag društva solidarnosti, dijaloga i vladavine prava. Ovaj dan opominje nas isto tako da u ime pobjede u Domovinskom ratu, istine i pravde, kao hrvatsko društvo učinimo sve da se isprave nepravde učinjene u prošlosti kako bi pročišćene memorije mogli graditi sretnu i blagoslovljenu budućnost“, istaknuo je u izjavi zagrebački nadbiskup kardinal Josip Božanić, upućenoj 16. studenoga, nakon oslobađajuće presude.

Bio je to posebno radostan dan, ne samo za oslobođene generale, već za cijeli hrvatski narod, koji je konačno dočekao svoju slobodu. Svima čestit Božić i Božji blagoslov u 2013. godini!

Urednik

Iz delegatove Poruke

„Blažena ti što povjerova...“

Sv. Luka u svom trećem evanđelju veliča slavu Božju te posebnu pozornost upućuje ženama, tako da se običava reći da je Lukino evanđelje evanđelje žena. Cijelu povijest Spasiteljeva začeca i rođenja pripovijeda pod vidom doživljavanja Isusove majke Marije. Kod Luke čitamo o rođakinji Elizabeti, o Marijinoj majci Ani, o udovici iz Naina, o ženi koja je u farizejevoj kući pomazala Isusu noge i svojom ih kosom brisala. Luka je pisac koji opisuje uloge sestara Marije i Marte. On nam zorno prikazuje lik Marije Magdalene. Bivši poganin i liječnik Luka potječe najvjerojatnije iz ondašnje Makedonije, u kojoj je važnost i dostojanstvo žena bilo više istaknuto nego u ostalim djelovima tadašnjeg Rimskog carstva. Ljepotu susreta dviju žena sv. Luka je veličanstveno opisao u sceni Marijina pohoda rođakinji Elizabeti. Čitajmo ovih adventskih dana o sus-

retu i radosti tih dviju velikih žena. Učimo se od njih kako je moguće radovati se međusobnom susretu, upravo onako kako se raduju dvije rodice ili dvije prijateljice, koje jedna drugoj priopćuju radost trudnoće, radost potomstva. Treću nedjelju u adventu zovemo radosnom zbog blizine Kristova dolaska. Ako itko, onda upravo mi vjernici itekako imamo razlog radosti jer naš Bog je onaj koji dolazi. On nam dolazi u svome Sinu, u Isusu postaje jedan od nas, „rođen od Marije Djevice“. Marijino bezgranično povjerenje u Božju providnost bilo je temeljem radosti njezinoj rođakinji Elizabeti. Marija i Elizabeta vjeruju ono što im Gospodin kaže. Vjerujemo i mi da nam je Bog blizu, da je uz nas, u svome Sinu Isusu koji je rođen od Marije Djevice. U toj vjeri neka je svima čestit i blagoslovljen Božić!

Vlč. Ivica Komadina, delegat

UZ POČETAK GODINE VJERE

Ravnodušnost je gora od ateizma

Do Boga čovjek može doći putem naravnog razmišljanja i samom snagom vjere, a Papa je te putove sažeo u tri riječi: svijet, čovjek, vjera. Oni su put koji jasno govori i dovodi do Boga.

S početkom Godine vjere, koju je papa Benedikt XVI. svečano otvorio točno na pedesetu obljetnicu početka Drugoga vatikanskog koncila 21. listopada u nazočnosti 260 sinodskih otaca, predstavnika svih biskupskih konferencija i redovničkih zajednica, carigradskog patrijarha Bartolomeja I., primasa anglikanske Crkve Rowana Williamsa i patrijarha većine katoličkih istočnih Crkvi, nije tek jedan od „niza“ događaja u njegovome pontifikatu. Slobodno se može reći da je proslava Godine vjere u određenome smislu središte i poruka njegove osmogodišnje papinske službe. To potvrđuje i činjenica da je opće audijencije srijedom – a to konkretno znači tjedno Papino naučavanje kroz katehezu za vjernike iz cijeloga svijeta – odlučio posvetiti pitanju vjere.

Tako je još 2009. godine biskupima uputio pismo o ukidanju ekskomunikacije četvorice biskupa koje je zaredio šizmatički biskup Marcel Lefebvre. U njemu pojašnjava da je vjera ugrožena u mnogim krajevima svijeta, te bi se u nekima mogla i ugasiti, nestati. U ovome je trenutku problem čovjeka i čovječanstva da bi Bog mogao nestati s obzora njegove povijesti. Tim otvorenim riječima Sveti Otac opisao je dramatično vjersko stanje u svijetu, koji se više zanima za skandale u Vatikanu i za crkvenu hijerarhiju, nego li za naviještanje evanđelja, jer ono nije iluzija, već istina na kojoj je pametno i razborito graditi vlastiti život. Ako Crkva predlaže novu Godinu vjere i novu evangelizaciju, ne čini to samo kako bi proslavila još jednu obljetnicu, već zbog toga jer je to potrebno, čak i više nego li prije 50 godina, pojašnjava Benedikt XVI. u propovijedi. Jednako je tako potom primijetio kako se tijekom proteklih desetljeća „duhovna pustinja“ proširila. Upravo iz toga iskustva pustinje čovjek bi ponovno mogao otkriti radost vjerovanja. U suvremenom svijetu ima bezbrojnih otvorenih i prikrivenih znakova žeđi za Bogom, kao posljednjim smislom života. U toj pustinji potrebni su ljudi vjere, koji će svojim životom pokazati put prema obećanoj Zemlji i tako održati živu nadu. Sveta je godina hodočašće

po pustinjama suvremenog svijeta tijekom kojega treba sa sobom ponijeti samo ono najvažnije, a to je „evanđelje i vjera Crkve“, kao što uče koncilski dokumenti i Katekizam Katoličke Crkve, poručio je Benedikt XVI. koji je tijekom euharistijskog slavlja predao poruku vladarima, znanstvenicima, umjetnicima, ženama, radnicima, iseljenicima, siromašnima i obiteljima kojima je u prometnim nesrećama stra-

brinutost iznio i zbog činjenice što vjera danas ostaje površna i nema utjecaja na životni stil u svakodnevi. Takvi izrazi „praktičnoga ateizma“ još su razorniji nego li teorijsko osporavanje Božjega postojanja proteklih stoljeća. Osim toga, danas je puno teže nego u proteklih stoljećima u javnosti se priznati kršćanima. Ranije je vjera za većinu društava i većine u društvima bila sastavnim dijelom svakodnevnoga života. Danas je pak obratno: vjernik mora biti u stanju davati razlog za svoju vjeru. Kršćani u odnosima s ateistima, skepticima i ravnodušnima moraju svjedočiti i svoju vjeru „blago i s poštovanjem“. Tri su načina spoznaje Boga, pojasnio je Papa: preko svijeta, preko ljudi i preko vjere. Istina se može naći u nutrima osobe, u njezinoj savjesti koja traži za dobrom i beskonačnim, ali i u bogatoj i raznolikoj ljepoti svega stvorenoga.

GODINA VJERE 2012
2013

dala rodbina. Poruke su predane različitim ljudima, pa čak i onima koji žive daleko od Crkve. To su „Benediktove snage“, koje bi se trebale suočiti sa sekulariziranim duhom današnjeg vremena i omogućiti da kršćani postanu ponovno većina u Europi i u svijetu ili kako stoji u evanđelju: kvasac, svjetlo i sol svijeta. Među sudionicima misnoga slavlja bilo je i 16 biskupa koji su osobno sudjelovali na Drugome vatikanskom koncilu, a koristio se isti stalak za čitanje, kao i Biblija kojom se služilo prije 50 godina na Koncilu.

Vjera mora utjecati na život

Prema riječima Benedikta XVI. iz kateheze 14. studenoga najveća opasnost za vjeru danas nije više ateizam nego potpuna ravnodušnost o pitanju Božjega postojanja. Pravi izazov sadašnjega trenutka nije toliko otvoreno odbacivanje Boga, nego daleko više stav koji tvrdi da je besmisleno tražiti za apsolutnom istinom, rekao je Sveti Otac na općoj audijenciji u dvorani Pavla VI. u Vatikanu. Svoju je za-

Ljudi žive kao da Boga nema

Svaki čovjek u sebi nosi želju za Bogom, a Bog čovjeku daruje svoju milost da može prihvatiti objavu vjere, pa se nikada ne bi trebalo zaboraviti iskustvo svetoga Augustina: nisu ljudi ti koji posjeduju Istinu nakon što su je tražili, nego ih Istina traži i posjeduje. No, postoje putovi koji mogu otvoriti čovjekovo srce spoznaji Boga, postoje znakovi koji vode do Boga. Ipak, danas za vjeru ne nedostaju ni poteškoće ni iskušenja, jer ju se slabo shvaća, jer joj se protivi i odbacuje. Kao nekada, kada je sveti Petar svojim kršćanima rekao da moraju biti spremni „dati razlog“ za svoju vjeru, tako je i danas. Vjera mora „blago i s poštovanjem“ davati odgovore ateizmu, skepticizmu, ravnodušnosti prema vertikalnoj dimenziji čovjeka kako bi se mogao nastaviti pitati o Božjem postojanju i ći putovima koji dovode do njega. Do Boga čovjek može doći putem naravnog razmišljanja i samom snagom vjere, a Papa je te putove sažeo u tri riječi: svijet, čovjek, vjera. Oni su put koji jasno govori i dovodi do Boga.

M. K.

IZ CRKVE U DOMOVINI

Zahvalnost za hrvatsku slobodu i slobodu generala

„Dok ste kao zatočenici mislima navraćali u hrvatsku Domovinu, vjerujem da ste se spomenuli i ove Stepinčeve katedrale. I sada ste tu. Neka je blagoslovljen vaš povratak među nas!“, kazao je generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču kardinal Josip Bozanić u zagrebačkoj katedrali.

U povodu oslobađajuće presude generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je u petak 16. studenoga misu zahvalnicu i misu za Domovinu u zagrebačkoj katedrali. U organizaciji braniteljskih udruga na čelu s Josipom Klemmom i Ilijom Vučemilovićem, oslobođeni generali su se s Trga bana Jelačića uputili prema katedrali ispred koje su ih dočekali kardinal Bozanić i pomoćni biskupi Ivan Šaško i Mijo Gorski, te vojni biskup Juraj Jezerinac, a potom su svečano ušli u prvostolnicu. U koncelecijaciji je bio i vojni biskup u BiH Tomo Vukšić, te stotinjak svećenika. Kardinal Bozanić je istaknuo kako smo tijekom mjeseci i godina koje su za na-

ma, osobito tijekom jučerašnjega dana, u noći bdijenja i u jutru iščekivanja, upućivali svoje molitve Bogu, otvarajući srce njegovoj volji i moleći blizinu i snagu našim generalima. „Zbog toga nam je srce puno što ovdje, u zajednici vjernika, vidimo ostvarenu nadu zajedništva s našim generalima: gospodinom Antom Gotovinom i gospodinom Mladenom Markačem“, kazao je kardinal. Obraćajući se generalima poručio je: „Dok ste kao zatočenici mislima navraćali u hrvatsku Domovinu, vjerujem da ste se spomenuli i ove Stepinčeve katedrale. I sada ste tu. Neka je blagoslovljen vaš povratak među nas!“

Povijesni Očenaš na Trgu bana Jelačića

Dan prije molilo se u svim crkvama u domovini za slobodu hrvatskih generala, za skidanje optužnice protiv Domovinskog rata. Tako je samo u manje od 24 sata hrvatski narod tri

puta spontano napunio zagrebačku katedralu. Poslije čitanja oslobađajuće presude na Trgu bana Jelačića u nazočnosti više od deset tisuća Hrvata i hrvatskih građana izmoljen je povijesni Očenaš kao zahvala Bogu za sve što je učinio za hrvatski narod. Očenaš je predmolio predsjednik Udruge specijalne policije proizašle iz

metropolita i svećenika iz četrnaest europskih zemalja, među kojima veliki nadbiskup kijevsko-galički, poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve Svatoslav Ševčuk te veliki nadbiskup i metropolit prešovski Jan Babjak iz Slovačke.

U prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu održan je studijski dan za sve odgojitelje u bogoslovnim i malim sjemeništima u Bosni i Hercegovini. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a sudjelovali su odgojitelji iz: Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i Franjevačke teologije u Sarajevu i Nadbiskupijskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u sarajevskom predgrađu Vogošći te odgojitelji iz Franjeva-

čkog sjemeništa u Visokom i Nadbiskupijskog sjemeništa „Petar Barbarić“ u Travniku. Sudjelovali su i biskupijski animatori za duhovna zvanja.

Slavile su se spomen mise na dan razaranja Vukovara, Škabrnje i drugih mjesta u domovinskoj Crkvi. Na Ovcari su položeni vijenci, upaljene svijeće i Bogu upućena molitva za 200 ubijenih osoba koju je predvodio fra Ivica Jagodić, župnik župe sv. Filipa i Jakova.

Na 21. obljetnicu stradanja Škabrnje u nedjelju 18. studenog, misno slavlje u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Škabrnji predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nazivajući spomen na stradanje Škabrnje i Vukovara manifestacijama jedinstva i vjere, kad su Hrvati jedno srce i jedna duša, nadbiskup je rekao da ne želimo tragediju naše Domovine iz vremena brutalne agresije svesti samo na ta dva mjesta. Škabrnja i Vukovar su simbol stradanja i bolni podsjetnik žrtava koje su pale za slobodu Hrvatske. **A.O.**

Kardinal Josip Bozanić s generalima Antom Gotovinom i Mladenom Markačem u zagrebačkoj prvostolnici

Domovinskog rata Josip Klemm koji je ujedno bio inicijator i organizator tog velebnog i za hrvatsku povijest važnog skupa. Na središnjem zagrebačkom trgu generale je dočekalo više od 100.000 ljudi. Poslije slobode, hrvatske generale dočekalo je mnoštvo u njihovim rodnim mjestima, a diljem Domovine služene su mise zahvalnice.

Četiri stoljeća grkokatolika Crkve u Hrvata

Završna proslava Velikog jubileja Grkokatoličke Crkve u Hrvatskoj – 400. obljetnice osnivanja Marčanske eparhije i obnove crkvenoga zajedništva grkokatolika s Apostolskom Stolicom u Rimu bila je u Zagrebu. Uz kardinala Bozanića koncelebrirali su u Zagrebačkoj katedrali apostolski nuncij u Hrvatskoj Alessandro D'Errico, zagrebački pomoćni biskupi Ivan Šaško, Mijo Gorski i Valentin Pozaić, križevački vladika Nikola Kekić te pedesetak grkokatoličkih (nad)biskupa,

Srinjka IK/A

MÜNCHEN

Održana 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj

Na smotri je nastupilo sedamnaest zborova odraslih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj.

Tradicionalna 15. smotra hrvatskih crkvenih zborova u Njemačkoj održana je u subotu 17. studenoga u dvorani Salesianum u Münchenu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni i Hrvatske katoličke misije (HKM) München. Na smotri je nastupilo sedamnaest zborova odraslih iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica (HKZ) u Njemačkoj. Prije smotre bila je Služba riječi u organizaciji HKM München, a sve je na početku pozdravio voditelj te najbrojnije Hrvatske katoličke misije u svijetu fra Boris Čarić pritom istaknuvši: „Dolazak u München sedamnaest zborova iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke s oko 600 pjevačica i pjevača dokaz je koliko je ovo značajan događaj za sve hrvatske misije i zajednice u Njemačkoj i predstavlja nesebično djelovanje na slavu Gospodnju“, kazao je o. Čarić potom zahvalivši svima koji su uložili veliki trud i pružili pomoć oko organizacije smotre. Ujedno je izmolio prigodnu molitvu za slobodu Hrvatske, oslobođenje hrvatskih generala te za sve poginule u Domovinskom ratu, poglavito u Vukovaru i Škabrnji. U Službi riječi sudjelovali su o. Čarić, Lidija Papković i Milan Terzić te misijski zbor mladih i misijska ženska vokalna skupina „Lira“ pod vodstvom s. Nikoline Bilić i ravnatelj Julije Jurković.

Prije smotre u ime misijskog vijeća okupljene je pozdravio Dinko Josip Grgić koji je ujedno predstavio djelovanje HKM München. Pročitane su i prigodne pismene riječi ravnatelja dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika Njemačke biskupske konferencije Stefana Schohea, ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josipa Bebića i konzula Generalnog konzulata RH iz Münchena Ante Jovića. Smotru je uz prigodnu riječ otvorio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, koji je kazao kako se smotra po prvi put organizira u glavnom gradu Bavarke. „Ovo je posebna godina. Papa

Prigodna riječ domaćina – voditelja HKM München fra Borisa Čarića

Program je uspješno vodio dakon Mate Kulthea

Benedikt XVI. proglasio je Godinu vjere o 50. obljetnici početka Drugoga vatikanskog sabora.“ Delegat vlč. Komadina je zahvalio svim pjevačicama i pjevačima, dirigentima i dirigenticama, orguljašima i orguljašicama koji svojim pjevanjem uljepšavaju liturgijska slavlja u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj. Tijekom smotre došao je i prelat Josef Obermaier, koji je u Nadbiskupiji München i Freising na čelu Referata 16 – za strane misije. Okupljenima je prenio pozdrave nadbiskupa Münchena i Freisinga kardinala Reinhar-

da Marxa. Ujedno je istaknuo važnost crkvenog pjevanja kazavši kako onaj tko pjeva dvostruko moli.

Prvi je nastupio zbor HKM München skladbama „Ovo je moje tijelo“ (Š. Marović) i „Nek' bude mir“ (obrada F. J. Walter). Svirala je s. Nikolina Bilić – voditeljica zbora, a zborom je ravnala Julija Jurković. Zbor HKM Augsburg izveo je skladbe „Gospo ribara težaka“ (N. Krpetić) i „Isus zove, dodite“ (s. I. Azinović). Svirala je s. Verica Grabovac – voditeljica zbora, a zborom je ravnala s. Marta Barišić. Zbor HKM Dortmund izveo je „Jesu dulcis memoria“ (G. P. da Paestrina, obrada K. Veselić) i „Kad se Isus ditić u Betlem porodi“ (Pučka / J. Čaleta). Zborom je ravnao Krešimir Veselić – voditelj zbora. Zbor HKM Düsseldorf izveo je skladbe „Bože moj, što je jutro“ (Negro spiritual) i „Ave Maria“ (l. pl. Zajc). Svirao je i zborom ravnao Frano Milić – voditelj zbora. Zbor HKZ Esslingen izveo je skladbe „Poslušajte svi sada“ (R. Matz) i „Pjesma mome selu“ (F. Dugan). Zborom je ravnao Ivan Ivanković – voditelj zbora. Zbor HKM Frankfurt izveo je skladbe „Svrši stopi moje“ (K. Odak) i „Magnificat“ (L. Perrossi). Svirao je Lovro Ivošević, a zborom je ravnala s. Pavlimira Šimunović

— voditeljica zbora. Zbor HKM Köln izveo je skladbe „Stvoreni za nebo“ (M. Žuvela) i „Znak pobjede“ (M. Žuvela). Svirao je Marko Boček, a zborom je ravnala Vlatka Linarić — voditeljica zbora. Zbor HKZ Ludwigsburg izveo je skladbe „Sav raj te slavi“ (B. Sokol) i „Tebe tražim“ (A. Mateljan, Š. Marović). Svirala je Matilda Peter, a zborom je ravnala Ana Madunić — voditeljica zbora. Zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus izveo je skladbe

Za vrijeme Službe riječi

Sudionike je pozdravio i prelat Josef Obermaier

Smotru je svečano otvorio delegat vlč. Ivica Komadina

„Zaštito Majko“ (Š. Marović) i „Bla-goslovi, Gospode“ (A. Mateljan, Š. Marović). Svirao je Hrvoje Barnjak, a zborom je ravnala s. Magdalena Viš-

ić — voditeljica zbora. Zbor HKM Mannheim izveo je skladbe „Laudate Dominum“ (A. Klobučar) i „Prinesi Bo-gu“ (M. Leščan). Svirala je i dirigira-

la Magdalena Ferenčina — voditeljica zbora. Zbor HKM Mittelbaden (Pforz-heim-Bruchsal-Karlsruhe) izveo je skla-dbe „Zdravo, Djevo čista“ (I. Žan) i „Adeste fideles“ (J. F. Wade, F. Silcher). Svirao je Tin Spajić, a zborom je ravnao Dominik Spajić — voditelj zbora. Zbor HKM Nürnberg izveo je sklad-be „Pjevaj hvale, Magda-leno“ (Cithara octochor-da) i „Laudate Deum“ (Henry Purcell). Svirala je i zborom ravnala Elizabe-ta Bilić — voditeljica zbo-ra. Zbor HKM Rosenheim izveo je skladbe „Gospo-de, primi“ (o. S. Golenić) i „Pjevajte Gospodinu“

Nastavak na sl. str.

Članovi zborova i svi okupljeni u dvorani Salesianum

FRANKFURT AM MAIN

Održan prvi susret hrvatskih studenata Njemačke

Prvi susret hrvatskih studentica i studenata s područja Njemačke održan je u subotu 24. studenoga u prostorijama Hrvatske katoličke župe (HKŽ) u Frankfurtu na Majni, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i HKŽ Frankfurt. Na susretu se okupilo više od sto hrvatskih studenata iz Njemačke, koji studiraju na brojnim sveučilištima i fakultetima u toj zemlji, a veliki dio njih je rođen u Njemačkoj.

Sve je na početku pozdravio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina zahvalivši studentima na odazivu te je istaknuo kako s njima računa hrvatska pastva u Njemačkoj te kako vjeruje kako će oni doprinijeti jačanju svijesti i daljnje potrebe pastoralna na materinskom hrvatskom jeziku. Također je izrazio nadu kako će oni svojim znanjem, poglavi-

Za vrijeme misnog slavlja u crkvi sv. Ante u Frankfurtu. Pjevala je skupina djevojaka HKM Frankfurt.

to sutra kad preuzmu važne službe u Njemačkoj ili u domovini, biti od velike pomoći kako njemačkoj tako i domovinskoj društvenoj sredini. Pozdravnu riječ uputio je i voditelj HKŽ Frankfurt fra Željko Čurković koji je studentima zaželio dobrodošlicu.

Predavanje o kršćaninu 21. stoljeća održao je salezijanac mr. don Damir Stojić, studentski kapelan zagrebačkog Sveučilišta. Predavač, koji je rođen 1973. god. u Torontu u Kanadi, kao najmlađi, treći sin u obitelji hrvat-

skih emigranata, na početku se predstavio studentima. Nakon završene osnovne i srednje salezijanske škole u Kanadi najprije upisuje studij psihologije, ali nakon ljetovanja u Hrvatskoj odlučuje doći među hrvatske salezijance i upisuje studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Pedagošku praksu vršio je u Splitu i Sondriu u Italiji. Godine 2002. diplomirao je s temom „Teološko značenje golotinje u Svetom pismu“. Iste godine, 29. lipnja zaređen je za sve-

15. SMOTRA ZBOROVA

Nastavak sa str. 7

(o. T. Grgat, Lj. Stipišić – Delmata). Zborom je ravnao Mirko Kapetanović – voditelj zbora. Zbor HKZ Sindelingen izveo je skladbe „Molitva“ (L. v. Beethoven) i „Presveta Krvi“ (S. Matijanić, B. Sprenger). Svirala je s. Bernardeta Tomić – voditeljica zbora, a zborom je ravnala Beate Šoljan. Zbor HKZ Stuttgart Centar izveo je skladbe „O pruži, mila, ruke“ (V. Novak) i „Ja se u Tvoju dobrotu uzdam“ (Š. Marović). Voditeljica zbora je Marija Žulj koja je ravnala zborom, a svirao je Mile Herceg. Zbor HKZ Stuttgart-Bad Cannstatt izveo je skladbe „Ave Maria“ (F. X. Engelhardt) i „O spase roda ljudskoga“ (P. Crnkovački). Zborom je ravnala Ursa Vukman, a svirao je Ivan Bošnjak – voditelj zbora. Zbor HKM Wiesbaden izveo je sklade „Pjevajte Gospodinu“ (P. Wagner) i „Gospod Bog je pastir moj“ (A. Dvořák). Svirala je Nikolina Dedić, a zborom

Predstavnici zborova sa spomenicama i svijećama

je ravnala s. Aukilija Milić – voditeljica zbora.

Na kraju su delegat vlč. Ivica Komadina i prelat Josef Obermaier predstavnicima zborova uručili spomenice i svijeće, koje je za tu prigodu svaku unikatno uresila s. Nikolina Bilić. Delegat vlč. Komadina je u znak zahvale prigodni dar uručio o. Čariću

i s. Nikolini Bilić. Na kraju su članovi svih zborova otpjevali pjesmu „Laudate omnes gentes“, nakon čega su svi pozvani na domjenak. U zabavnom dijelu nastupila je klapa HKM München „Croatia“ i skupina „Novi ritam“. Kroz program je uspješno vodio stalni đakon u HKM München Mate Kutleša. Tekst i snimke: A. Polegubić

Okupljeni studenti i studentice na svom susretu u Frankfurtu

Predavanje o kršćaninu 21. stoljeća održao je na zanimljiv način don Damir Stojić

čenika te nastavlja djelovati kao salezijanac i kapelan u župi Duha Svetoga i u crkvi Sveta Mati Slobode na zagrebačkom Jarunu. Godine 2004. odlazi na poslijediplomski studij u Washington, gdje je na Catholic University of America magistrirao pri katedri moralne teologije s temom „Načela katoličkoga socijalnog nauka u pravima manjina“. Za vrijeme studija bio je župnik Hrvatske katoličke misije sv. Blaža i jedan je semestar radio kao studentski kapelan na American University u Washingtonu, DC. Ponovno se vraća u domovinu, a u rujnu 2007. dobiva dekret zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića za studentskoga kapelana. Član je povjerenstva za pastoral mladih Hrvatske biskupske konferencije, kao i Hrvatske salezijanske provincije. Osim što je studentski kapelan, redovito pastoralno djelovanje vrši u crkvi Sveta Mati Slobode, na zagrebačkom Jarunu.

U predavanju prilagođenom mladima kazao je kako ima puno ljudi koji se zovu katolicima, ali životom to

ne pokazuju. Svjesni te spoznaje uvijek se moramo obraćati. Pritom je važno sudjelovati na sv. misi jer vjernici na njoj primaju živoga Isusa. Bez toga je teško biti katolik. Ako netko kaže da je vjernik katolik, a nema ga u crkvi, onda je teško živjeti svoju vjeru. Kriza je u Europi jer se ne slave sv. mise. U životu vjernika važna je također i sv. ispovijed, a kroz redovitu ispovijed kršćanin napreduje u svom vjerničkom životu. Ono što nije dobro, u Zapadnoj Europi vjernici su se prestali ispovijedati. Nalazimo se u Godini vjere, a vjera je na kraju jedna velika pobjeda. U nastavku je govorio o ulozi Isusove majke Marije – kao pomoćnice i zagovornice u povijesti spasenja. Isus nam je ostavio Mariju za majku, jer On zna što znači majka u duhovnom smislu. Marija za nas zagovara kod Boga. Važno se također moliti i svecima. Također je za vjernika važno postati i ostati dijelom svoje Katoličke Crkve. Isus je htio Crkvu, a ona je vidljivi znak njegova spasenja na zemlji. Isus je izabrao najslabije za svoje apostole. Bog se proslavljuje preko najslabijih, istaknuo je don Damir Stojić.

Studenti su imali prigodu postavljati i pismena pitanja na koja je predavač kompetentno i zanimljivo odgovarao.

Tijekom susreta novi mjesečnik na hrvatskom i njemačkom jeziku „Fenix“, koji je odnedavno u prodaji u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj, predstavila je njegova glavna urednica Marijana Dokoza. Mario Šušak, predsjednik Uprave, predstavio je Hrvatski gospodarski savez Njemačke (www.kwvd.de), istaknuvši i pogodnosti koje savez nudi hrvatskim studentima.

Studenti su sudjelovali na misnom slavlju u obližnjoj crkvi sv. Ante koje je predvodio don Damir Stojić u zajedništvu s delegatom vlč. Ivicom Komadinom, voditelj HKM Frankfurt fra Željkom Čurkovićem te s više svećenika. Tijekom misnog slavlja pjevala je skupina djevojaka HKM Frankfurt pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović uz pratnju na gitari Stjepana Nikolića.

Na susretu je bio i predstavnik Rajnsko-majske regije, voditelj HKM Mainz fra Ante Bilić. U pratnji studenata bilo je više svećenika i pastoralnih suradnika.

Nakon misnog slavlja studenti su pozvani u prostorije HKM Frankfurt na večeru i ugodno druženje. Delegat vlč. Komadina na kraju je zahvalio studentima na odazivu kao i svećenicima i pastoralnim suradnicama koji su došli u njihovu pratnju, osoblju HKM Frankfurt, kao i osoblju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda na organizaciji, a nastaviti će se i ubuduće sa susretima hrvatskih studenata, u koju su svrhu studenti ispunili i anketni listić. U nedjelju 25. studenoga mr. don Damir Stojić predvodio je misna slavlja u HKM Frankfurt.

Tekst i snimke: A. Polegubić

SAARBRÜCKEN

Proslavljena 40. obljetnica misije

U nedjelju 21. listopada u Saarbrückenu, glavnom gradu njemačke pokrajine Saarland, sve-

ljenim mjestima na području cijele pokrajine, no upravo okupljanja na euharistijska slavlja učvršćuju vjeru, ja-

nika Blumenstein, referentica za strance u Saarbrückenu, generani konzul Republike Hrvatske u Frankfurtu Josip Špoljarić sa suprugom i prof. Lucija Šarčević, učiteljica hrvatske dopunske nastave Saarland, koordinacije Hessen te gosti iz Nürnberga, Ingolstada i Mainza. Završetak misne svečanosti okrunila je zahvalna pjesma „Tebe Boga hvalimo“ koju je predvodio orguljaš u misiji Krsto Perin.

Svečana proslava toga velikoga dana nastavila se u župnoj dvorani u Gersweileru. Nakon pjevanja hrvatske himne, goste i brojne vjernike pozdravio je predsjednik misijskog vijeća Blaženko Jakić. Pozvan da opet uputi svoju pastirsku riječ, biskup Sudar je ponovno istaknuo važnost okupljanja u misiji i ponosnoga očuvanja vlastitog nacionalnog identiteta. Budući da su članovi misije većinom iz Bosne, pozvao ih je da ne zaborave domo-

Misno slavlje predvodio je i propovijedao mons. Pero Sudar

čano je proslavljena 40. obljetnica djelovanja Hrvatske katoličke misije. Euharistijsko slavlje u crkvi sv. Elizabete, matičnoj crkvi misnih okupljanja Hrvata katolika, predvodio je mons. dr. Pero Sudar, pomoćni biskup sarajevski i predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu. U koncelebraciji su bili dekan Benedikt Welter, vlč. Ivica Komadina, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj, don Pejo Orkić, provincijal Hrvatske salezijanske provincije, don Rudolf Belko, voditelj Hrvatske katoličke misije Saarbrücken, vlč. Mladen Šime Karlič, prvi voditelj Misije, don Ivan Šibalić, salezijanac iz Zagreba, don Mihael Rodić, salezijanac misionar iz Karlsruhea i vlč. Ivan Plješa, umirovljeni misionar iz Karlsruhea.

Na početku misnog slavlja sve je okupljene srdačno pozdravio voditelj misije don Rudolf Belko zahvalivši svima na dolasku na proslavu tog velikoga jubileja. U nadahnutoj propovijedi biskup Sudar je naglasio važnost prisutnosti hrvatskih svećenika gdje god žive Hrvati katolici u izvandominstvu i zahvalio svim misionarima koji su od početka djelovali u ovoj misiji. Također je zahvalio i vjernicima koji se redovito okupljaju na liturgijska slavlja što je povezano ne tako malim teškoćama i žrtvama s obzirom na činjenicu da stanuju raspršeno u uda-

Zajednička slavljenička fotografija za uspomenu

čaju i neguju hrvatski identitet. Roditeljima i mladima je poručio da neguju istinske vrednote vjere i nacionalni osjećaj te ih s ponosom prenose na nove naraštaje.

Na kraju svečanoga misnog slavlja u ime Biskupije Trier sve je pozdravio i čestitku uputio referent za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika u toj biskupiji Francesco Caglioti. Svetoj misi pribivala je Mo-

vinu iz koje potječu, kao i svoje hrvatsko podrijetlo te da na njih budu ponosni. Pozdravnu riječ i čestitku uputili su: delegat vlč. Ivica Komadina, provincijal don Pejo Orkić, generalni konzul Josip Špoljarić, koji je ujedno izručio pozdrave i generalnog konzula Bosne i Hercegovine u Frankfurtu, i na kraju prvi misionar u misiji vlč. Mladen Šime Karlič. Učenica hrvatske dopunske nastave iz nastavnoga

KREFELD/MÖNCHENGLADBACH

Četiri desetljeća misije

Hrvatska katolička misija (HKM) Krefeld/Mönchengladbach proslavila je u subotu 10. studenoga 40. obljetnicu postojanja. Za proslavu su se vjernici pripremali duhovnom obnovom koja je bila u petak 9. studenoga u crkvi sv. Elizabete u Krefeldu, a predvodio ju je fra Velimir Bavrka. U subotu, 10. studenoga u Mönchengladbachu je priređen duhovno-kulturni program. U programu su nastupili: mješoviti crkveni zbor,

u mjesnoj župi Eugen Godoj, pastoralna referentica iz Meerbuscha Irmgard Brumkamp, te fra Velimir Bavrka i fra stipo Karajica.

U nedjelju 11. studenoga služeno je svečano zahvalno slavlje u crkvi sv. Elizabete u Krefeldu. Sv. misu je predvodio delegat vlč. Ivica Komadina, a za vrijeme mise je pjevao mješoviti i dječji zbor. Na kraju sv. mise mjesni župnik Norbrt Lucht je pozdravio vjernike i čestitao im

Živko (Vitalis) Petričević. U jesen 1973. za voditelja misije dolazi fra Franjo Mušura. U to vrijeme mise su se slavile u Mönchengladbachu, Krefeldu, Nettetalu i Erkelenzu. Godine 1980. iz pastoralnih razloga sjedište misije se premješta u Krefeld. Godine 1988. fra Franjo Mušura odlazi u mirovinu, a voditelj misije postaje fra Mato Martić. Od osnutka misije pa sve do 1991. misija nije imala pastoralnog suradnika, a 1991. pastoral-

Sudionici duhovno-kulturnog programa u Mönchengladbachu

dječji crkveni zbor, dopunska škola hrvatskog jezika, folklorna skupina „Adria“, a za zabavu je svirao „Bruno Band“. Od gostiju su bili delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, Eva Hänselmann – referentica u Biskupiji Aachen za strane misije, mjesni njemački župnik Wolfgang Bußler, pastoralni referent

obljetnicu misije zahvalivši svima na suradnji.

HKM Krefeld/Mönchengladbach u biskupiji Aachen osnovana je 1972. sa sjedištem u Mönchengladbachu, a biskupija Aachen povjerava dušobrižništvo za katolike hrvatskoga govornog područja franjevcima Bosne Srebrene. Prvi voditelj misije je bio fra

nom suradnicom postaje Ruža Petković, koja 1993. prelazi na drugo radno mjesto, a na mjesto pastoralnog suradnika dolazi 1994. Jozo Perleta, koji ostaje do danas. Fra Mato Martić je premješten na drugo radno mjesto 2009., te je od 1. listopada 2009. do danas voditelj misije fra Šimo Grgić.

J.P.

♦ mjesta Dillingen Ivona Barešić, krasnoslovila je pjesmu A. G. Matoša „Gospa Marija“, a četrdesetogodišnju povijest misije u glavnim crtama je iznio Krsto Perin istaknuvši sljedeće: Hrvatska katolička Misija Saarbrücken osnovana je 1. listopada 1972. godine. Prvi misionar bio je vlč. Mladen Šime Karlić, zatim svećenik Mostarske biskupije vlč. Mate Šola, potom fra Vislav Krijan, franjevac Franje-

vačke provincije Bosne Srebrene, a od rujna 2010. voditelj misije je salezijanac don Rudolf Belko. Službu tajnice vodi Marina Milić. Misija broji 1500 članova. Osim u Saarbrückenu, euharistijska slavlja na hrvatskome jeziku slave se u Trieru i Lebachu.

Na proslavi je nastupila folklorna skupina HKM Mainz. Tijekom cijelog poslijepodneva svirala je i pjevala glazbena grupa „Domino“ iz Nürn-

berga. Za sve prisutne priređen je domjenak koji je obilovao brojnim specijalitetima koje su priredile vrijedne domaćice. Proslava se održala u svečanom ozračju ispunjenom pjesmom, plesom, razgovorom i smijehom te ljepoti zajedništva vjernika s njihovim duhovnim pastirima don Rudolfom Belkom.

Lucija Šarčević, prof
Snimke: don R. Belko

Piše:
dr. Anton
Tamarut

Crkva na putu

Ništa ljude međusobno ne povezuje i ne zbližava toliko, koliko zajednički put i putovanje prema istome cilju.

Put i putovanje spadaju u osnovne i utemeljujuće odrednice Crkve. Na to nas podsjeća i Drugi vatikanski koncil, koji Crkvu na zemlji često naziva „putujućom Crkvom“ (LG 14, 48, 49), odnosno „Crkvom putnika“ (LG 50), a same vjernike „putnicima“ (LG 49, 50). U svezi s njezinom putničkom naravi, kaže se: „Kao što je već Izrael po tijelu na svom putovanju pustinjom nazvan Crkvom Božjom (usp. 2 Ezdr 13,1; Br 20, 4; Pnz 23, 1ss), tako se i novi Izrael, koji kroči naprijed u sadašnjem vremenu i traga za budućim i trajnim gradom (usp. Heb 13,14), naziva Crkvom Kristovom (usp. Mt 16, 18)“ (LG 9). Kada sveti Augustin kaže, kako Crkva „žurno ide naprijed hodajući između progona svijeta i utjeha Božjih“ (De civ. Dei, XVIII, 51, 2: PL 41,614), tada on opisuje tempo i način njezina hoda, vrstu i narav puta. Naime, dok na tom putu navješćuje križ i muku Gospodnju, „ona je okrijepljena snagom uskrsloga Gospodina kako bi sa strpljivošću i ljubavlju svladala svoje unutrašnje i vanjske žalosti i teškoće te u svijetu vjerno, iako zasjenjeno, otkrivala njegovo otajstvo, sve dok se ono na kraju ne bude očitovalo u punom svjetlu“ (LG 8).

Putovanje Crkve u službi spasenja

Crkva, dakle, nije na putu tek poradi sebe same. Ona je „u Kristu na neki način sakrament odnosno znak i sredstvo najprisnijeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda“ (LG 1), „sveopći sakrament spasenja“ (LG 48, AG 5, GS 45). Razlozi i motivi njezina putovanja nisu stoga turistički i rekreativni; oni su prvenstveno misijski i evangelizatorski, u službi spasenja. Svrha i cilj toga putovanja nije razgledavanje svijeta i usputna zabava, nego ulazak čovječanstva u kraljevstvo Božje, u životno i vječno zajedništvo s Trojedinim Bogom. To je putovanje s kojeg se više ne vraća na staro mjesto, na početak puta, jer susret s osobom Sina Božjega na tom putu, životu daje novi obzor i zajedno s time konačni pravac. Upra-

vo iz tih misijskih, za Crkvu obvezujućih razloga (usp. AG 5), Benedikt XVI. i u svom apostolskom pismu u obliku motuproprija Vrata vjere (Porta fidei), kojim se proglašava Godina vjere ponavlja poziv iz homilije prigodom početka svoga pontifikata: „Crkva u cjelini, i pastiri u njoj, moraju poput Krista krenuti na put da izvedu ljude iz pustinje i povedu ih prema mjestu života, prema Onome koji nam daje život u punini“ (PF 2). Metafori puta i slici pustinja Papa se ponovno vratio u svojoj homiliji prigodom otvaranja Godine vjere (11. listopada 2012.) koju je označio kao „hodočašće pustinjama suvremenoga svijeta na koje treba po-

i sigurna da u ovome svijetu nema bogatstva, časti i vlasti koje bi mogla izgubiti. Njezino je bogatstvo pohranjeno na nebesima; njezina je slava u Bogu, njezina vlast u služenju. Duh putujuće Crkve, duh je blaženstava (usp. Mt 5, 1-12), zaljubljenost u vječnu i neprolazna dobra. Crkva bi se jedino trebala bojati da ne izgubi siromahe, bolesne i nemoćne, sve one malene s kojima se Sin Čovječji na osobit način poistovjetio (Mt 25, 40).

Domovina Crkve je na nebesima

Baš kao i svaki pojedini vjernik, tako i Crkva kao Božji narod i Isusova obitelj uvijek mora biti svjesna da je njezina domovina na nebesima (usp. Fil 3,20), i jedini grad koji joj pripada, nebeski Jeruzalem. Isus Krist je svijet povjerio brizi Crkve. Njoj je namijenio ulogu soli i svjetlosti. „Ako sol obljuta, čime će se ona osoliti?“ (Mt 5, 13). Svjetiljka se ne užije da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svjetli svima u kući (usp. Mt 5, 15). Tajna njezine vitalnosti i zdravlja krije se u trajnom kretanju, u putovanju, u traženju i spašavanju izgubljenih (usp. Lk 19, 10). Sudbina svijeta, život otpisanih i izranjenih na tijelu i duši u mnogome ovisi upravo o njezinoj pokretljivosti i poletu, o potpunoj posvećenosti svome izvornom poslanju: „Putem propovijedajte: 'Približilo se kraljevstvo nebesko!' Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!“ (Mt 10, 7-8 //).

Svijet treba Crkvu koja će mu biti zanimljiva i izazovna ne po njezinim zemaljskim dobrima i ljudskim, odnosno diplomatskim vještinama, nego po evangeoskoj mudrosti i naivnosti, slobodi, siromaštvu i radosti u trpljenjima i nevoljama radi Isusa Krista. Naposljetku, samo kao Crkva na putu, Isusovi učenici mogu međusobno sačuvati obiteljsku toplinu i intimnost, međusobnu privrženost i pažnju. Ništa, naime, ljude međusobno ne povezuje i ne zbližava toliko, koliko zajednički put i putovanje prema istome cilju. ■

Svijet treba Crkvu koja će mu biti zanimljiva i izazovna ne po njezinim zemaljskim dobrima i ljudskim, odnosno diplomatskim vještinama, nego po evangeoskoj mudrosti i naivnosti, slobodi, siromaštvu i radosti u trpljenjima i nevoljama radi Isusa Krista.

nijeti sa sobom samo ono što je bitno: ne štap, ne torbu, ne novac, ne dvije tunike [...] (usp. Lk 9,3), nego evanđelje i vjeru Crkve [...].“

Crkva mora uvijek gledati naprijed

Crkva ne smije stajati na mjestu, niti se smije vezati samo uz određeni prostor i vrijeme, kulturu, jezik, običaje. Ne smije se vraćati u prošlost i žaliti za „boljim“ vremenima. Ona uvijek mora gledati naprijed. Za nju u povijesti ne smiju postojati „savršena“ mjesta, niti „zlatna“ vremena. Kao putnica na zemlji, Crkva se ne bi smjela vezati uz ništa što je materijalno i prolazno, uz nijednu svjetovnu instituciju, političku opciju ili društveno-politički sustav. Ona mora biti slobodna i pokretna, svima otvorena i prema nikome pristrana. Mora živjeti asketski, biti samozatajana i siromašna, mirna

„Selig ist die, die geglaubt hat...“

Im Lukasevangelium wird mehr als in vielen anderen Stellen des Neuen Testaments die Gottesverehrung und Lobpreisung zum Ausdruck gebracht. Der Evangelist Lukas berichtet, dass schon bei der Geburt Jesu der Engel des Herrn den Hirten die Herrlichkeit Gottes verkündete: „Da trat der Engel des Herrn zu ihnen und der Glanz des Herrn umstrahlte sie...“ (Lk 2, 9). „Und plötzlich war bei dem Engel ein großes himmlisches Heer, das Gott lobte und sprach: „Verherrlicht ist Gott in der Höhe und auf Erden ist Friede bei den Menschen seiner Gnade“ (Lk 2, 13-14). Dem Lukasevangelium können wir ferner entnehmen, dass nicht nur Engel Gott lobpreisten, sondern vor allem auch Menschen. So erwies der von Gott geliebte Zacharias, der Vater des Johannes des Täufers, Gott seine höchste Ehre: „Gepriesen sei der Herr, der Gott Israels!“ (Lk 1, 68-79) sowie der alte Simeon, als die Eltern Jesus in den Tempel brachten und er das Kind in seinen Armen hielt: „Nun lässt du, Herr, deinen Knecht, wie du gesagt hast, in Frieden scheiden wie dein Wort es verheißen hat...“ (Lk 2, 29-32) und allen voran die Mutter Jesu Maria in ihrem großartigen Lobpreis: „Meine Seele preist die Größe des Herrn, und mein Geist jubelt über Gott, meinen Retter. Denn auf die Niedrigkeit seiner Magd hat er geschaut“ (Lk 1, 46-55). Diese einzigartigen Hymnen Magnificat, Benedictus und Nunc dimittis aus dem Lukasevangelium gingen in die Weltliteratur ein und auch Komponisten verewigten sie in ihren Musikstücken auf sehr eindrucksvolle Weise.

Im Lukasevangelium wird, neben den Lobpreisungen, auch den Frauen als Handlungsträgerinnen ein breiter Raum geschenkt; man sagt auch, dieses Evangelium sei das „Evangelium

der Frauen“. So stellt Lukas in seinen Erzählungen einem jüdischen Morgengebet, das lautet: „Herr, ich danke Dir, dass ich weder Heide, Knecht noch Frau bin“ und von Männern gesprochen wird, die Würde der Frau entgegen. Dies hängt möglicherweise damit zusammen, dass Lukas, der ur-

Maria dies erlebt hat. Auch berichtet der Evangelist Lukas, dass Frauen einen guten Zugang zu Jesus fanden. So lesen wir in seinen Erzählungen über Marias Verwandte Elisabeth, Marias Mutter Anna, die Witwe aus Nain oder die Frau im Haus des Pharisäers, die Jesus die Füße salbt, von den beiden Schwestern Maria und Martha sowie Maria Magdalena.

Auf eine sehr berührende Weise berichtet Lukas über die Begegnung zwischen Elisabeth und Maria: Maria besuchte ihre Verwandte Elisabeth, nachdem der Engel Gabriel Maria verkündete, dass auch ihre Verwandte, die als „unfruchtbar galt“ einen Sohn empfangen werde und schon im sechsten Monat war, „...denn für Gott ist nichts unmöglich“ (Lk 1, 37), ... „machte sich Maria auf den Weg und eilte in eine Stadt im Bergland von Judäa“ (Lk 1, 39). Elisabeth empfand Marias tiefen Glauben und Vertrauen auf Gott als Freude und Hoffnung zugleich. So lobt Elisabeth Maria mit den Worten: „Selig ist die, die geglaubt hat, dass sich erfüllt, was der Herr ihr sagen ließ“ (Lk 1, 45).

Wir Christen befinden uns gerade in der Zeit der Vorfriede auf die Ankunft Christi. Nehmen wir die Aufforderung des Eröffnungsverses vom dritten Adventssonntag „Gaudete“ – „Freuet euch!“ zum Anlass, uns von der Freude und Zuversicht, die uns aus der Begegnung der beiden Frauen Maria und Elisabeth entgegenströmt, anstecken zu lassen. Wir haben wahrlich Grund zur Freude, denn unser Gott wird kommen in der Gestalt Seines Sohnes Jesus „geboren von der Jungfrau Maria“.

In diesem Sinne wünsche ich Ihnen und Ihren Familien ein frohes und gesegnetes Weihnachtsfest.

Pfr. Ivica Komadina, Delegat

Wir Christen befinden uns gerade in der Zeit der Vorfriede auf die Ankunft Christi. Nehmen wir die Aufforderung des Eröffnungsverses vom dritten Adventssonntag „Gaudete“ – „Freuet euch!“ zum Anlass, uns von der Freude und Zuversicht, die uns aus der Begegnung der beiden Frauen Maria und Elisabeth entgegenströmt, anstecken zu lassen. Wir haben wahrlich Grund zur Freude, denn unser Gott wird kommen in der Gestalt Seines Sohnes Jesus „geboren von der Jungfrau Maria“.

spürlich Heide und Arzt war, vermutlich aus dem damaligen Makedonien stammt, wo der Stellenwert der Frau ausgeprägter war als in anderen Teilen des damaligen Römischen Reiches.

Lukas schreibt so in seinen Erzählungen von der Empfängnis und Geburt Jesu unter dem Blickwinkel, wie

ERZBISCHOF ZOLLITSCH: EIN GLAUBENSZEUGNIS

Vorstellung des neuen Buches von Papst Benedikt XVI.

Der Vorsitzende der Deutschen Bischofskonferenz, Erzbischof Dr. Robert Zollitsch, hat am Dienstag (20. November) das neue Buch und damit den dritten Teil des Werkes von Papst Benedikt XVI. über Jesus von Nazareth in Würzburg vorgestellt und als Glaubenszeugnis bezeichnet. „Jesus von Nazareth – Die Kindheitsgeschichten“ ist ab Mittwoch (21.) im Buchhandel erhältlich. Für die deutsche Ausgabe zeichnet der Verlag Herder in Freiburg verantwortlich.

Erzbischof Zollitsch würdigte das Bestreben des Papstes, dem Geheimnis des Jesus von Nazareth auf die Spur zu kommen. Am Anfang der Trilogie habe für Joseph Ratzinger die „persönliche Suche nach dem Angesicht des Herrn“ und die Bitte „um jenen Vorschuss an Sympathie, ohne den es kein Verstehen gibt“ gestanden. „Das sind ungewohnte Worte von einem Papst. Aber sie zeigen, dass auch für Bischöfe, ja sogar für Päpste der Glaube keine Selbstverständlichkeit ist, sondern ein Geschenk, das es immer wieder zu erbitten gilt. Glaube ist dynamisch, weil er aus einer gelebten Beziehung besteht“, so Erzbischof Zollitsch. Die jetzt vollständige Trilogie zeige einen Autor mit einem zutiefst seelsorgerlichen Anliegen: „Mit seiner Suche nach Gott und der Gewissheit des Glaubens soll das Buch die Menschen dabei unterstützen, die innere Freundschaft mit Jesus zu pflegen“, sagte Erzbischof Zollitsch. Der jetzige dritte Band stehe in Bezug auf seinen Inhalt vor den beiden anderen Bänden. Darum schreibe Papst Benedikt: „Es ist nicht ein dritter Band, sondern eine Art kleiner Eingangshalle zu den beiden bisherigen Teilen.“

Die zentrale Frage des Papstes sei, ob Jesus wirklich Gottes Sohn ist, so Erzbischof Zollitsch: „Hat Jesus sich selbst als Gottessohn verstanden und zu erkennen gegeben? Oder wurden ihm diese Worte erst nachträglich von Glaubenden, die ihn selbst gar nicht erlebt hatten, zum Zweck der Missionierung in den Mund gelegt? Diese zentralen Fragestellungen sind gerade auch mit Blick auf das derzeitige Jahr des Glaubens hochaktuell. Und nicht weniger müssen wir uns diesen Fragen offen stellen, wenn wir nach Wegen der Neuevangelisierung suchen.“ Der

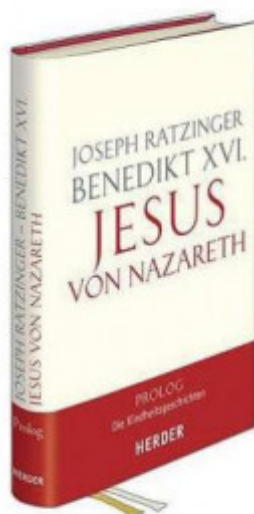
Papst scheue nicht davor zurück, das Fundament des Glaubens unter die Lupe zu nehmen und offen und ungeschminkt zu fragen: „Muss man nicht alle Darstellungen, die in den frühen christlichen Gemeinden entstanden

kündeten. Diese Zeugen haben wiederum anderen Zeugen geglaubt. Letztlich ist dieser Glaube entstanden bei denen, die mit Jesus zusammen waren und ihn persönlich kennengelernt haben. Er selbst hat ihnen Anlass zu dieser Gewissheit gegeben.“

Erzbischof Zollitsch betonte weiter: „Nur wenn das historisch wahr ist – und das aufzuzeigen ist das Anliegen dieses Buches – ist der Glaube begründet und greift nicht ins Leere. Wichtig ist dem Heiligen Vater deshalb, herauszuarbeiten, dass und wie Matthäus und Lukas die Ereignisse rund um die Geburt in einen historisch verifizierbaren Rahmen einordnen, um deutlich zu machen: Die Menschwerdung Gottes, die Teilnahme Gottes am menschlichen Schicksal ist kein Mythos, sondern real und konkret. Gott ist wirklich nahe.“ Der Blick auf das Gesamt der Heiligen Schrift zeige, dass dieser Glaube begründet und stimmig sei. „Dafür führt der Papst begründete Argumente an. So zeigt dieses Buch Papst Benedikt einmal mehr als jemanden, der die Bibel kennt und sie meditiert hat. Die Bibel ist für ihn die Primärquelle des Glaubens, deren Lektüre er nachdrücklich ans Herz legt. Das gibt seinem Buch einen zutiefst ökumenischen Charakter“, so Erzbischof Zollitsch.

Quelle: Herder-Verlag;

<http://www.erzbistum-freiburg.de>

sind, genau analysieren, etwaige Zuschreibungen und Übermalungen wieder entfernen, um zu identifizieren, was Jesus zu seinen Lebzeiten tatsächlich gesagt hat, und sich nur darauf verlassen? Ist das nicht sogar umso mehr der Fall, als unbestritten ist, dass die Evangelien unterschiedliche Jesusbilder zeichnen und teilweise sogar sich widersprechende Angaben machen?“ Für den Theologen Joseph Ratzinger und Papst Benedikt XVI. sei klar, so Erzbischof Zollitsch, dass die Bekundung Jesu im Neuen Testament und speziell in den Evangelien aus der Sicht des Glaubens entstanden sei. Erzbischof Zollitsch: „Der Papst fragt: Warum sollte man annehmen, dass sich Jahrzehnte nach dem Tod Jesu, gewissermaßen aus heilerem Himmel, der Glaube gebildet hat, Jesus sei das menschengewordene Gotteswort gewesen und vom Tod auferstanden? Woher sollte dieser Glaube plötzlich gekommen sein? Es gibt, so der Papst, keinen plausiblen Grund, anzunehmen, dass sich dieser Glaube in den frühchristlichen Gemeinden irgendwann selbst entzündet hat. Vielmehr haben die Gemeinden Zeugen geglaubt, die ihnen diese Botschaft ver-

OBAVJESTI

● **Nova adresa HKM Solothurn** – Hrvatska katolička misija Solothurn u Švicarskoj odnedavno je na novoj adresi: Reiserstrasse 83, CH-4600 Olten; tel. 0041 62 2964100; fax. 0041 62 2964101; E-mail je ostao isti – sito.coric@gmx.net

● **Zimska škola hrvatskog folklor** – Hrvatska matica iseljenika poziva na Zimsku školu hrvatskog folklor od 3. do 12. siječnja 2013. u hotelu „Kaštel“ u Crikvenici. Polaznici mogu odabrati jednu od skupina predavanja – ples ili glazbala (tambure ili tradicijska glazbala). Više informacija na: 00385 16115116; folklor@matiz.hr

FRANKFURT AM MAIN

Mise s djecom

Direktorij o misama s djecom od 1. studenoga 1973. ima u vidu djecu koja još nisu ušla u predadolescenciju te predviđa mogućnost posebnih slavlja s djecom. Međutim, da bi zajedništvo kršćanske zajednice moglo doživjeti svoj puni procvat i svoj najviši izraz u nedjeljnom i blagdanskom slavlju euharistije, Crkva predviđa mise s djecom – kao i s drugim posebnim skupinama. Stoga se mise s djecom imaju razumjeti i slaviti na način da budu usmjerene prema punom i djelatnom sudjelovanju svih u nedjeljnom slavlju euharistije. Stoga će djeca na nedjeljnom slavlju sudjelovati zajedno s odraslima te na tom slavlju vršiti i zadaće koje se njima mogu povjeriti, a predsjedatelj će voditi brigu o njima (osobito u homiliji).

Djeca zaslužuju posebnu skrb Crkve, pa i kad je riječ o slavljenju liturgije. Liturgijski su čini, zajedno s molitvama i gestama, osmišljavani i sastavljeni prije svega za odrasle u vjeri te je razumljivo da se djeca, koja još nema-

Djeca za vrijeme molitve u hrvatskoj župi u Frankfurtu

ju dostatnu spoznaju o vjeri i zrelost vjere, ne mogu na potpun i djelatna način uključiti u takva slavlja. Slijedeći svoga božanskoga Učitelja, koji je, kako čitamo u evanđelju „grlio i blagoslivljao djecu polazući na njih ruke“ ne želimo djecu lišiti bogatstva koje se pred njima stavlja u liturgijskim slavljinama. Stoga je već duže vrijeme u Hrvatskoj katoličkoj župi Frankfurt am Main uvri-

ježeno da se slavi dječja misa, svake prve nedjelje u mjesecu, na kojoj djeca pjevanjem, čitanjem i molitvama aktivno sudjeluju u liturgijskim slavljinama. Tako se 27. nedjelje kroz godinu, 7. listopada, u toj župi zahvalilo Bogu za darove zemlje i sve druge darove kojima Bog u svojoj milosti obasipa.

I. Č.

KELKHEIM

Misionar iz Konga gost hrvatske župe

U Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus gostovao je u subotu 17. i nedjelju 18. studenoga hrvatski misionar iz Afrike fra Ilija Barišić, koji djeluje u D.R. Kongo. S vjeroučenicima se susreo 17. studenoga u Hrvatskom centru u Kelkheimu i upoznao ih sa životom djece i mladih u Kongu. Na 33. crkvenu nedjelju kroz godinu, 18. studenoga, predvodio je sv. mise u Bad Homburgu, Kelkheimu i Bad Sodenu zajedno s voditeljem misije fra Marinkom Vukmanom koji ga je srdačno pozdravio te izrazio radost svih vjernika i hrvatskoga puka zbog Božje dobrote koja se tih dana očitovala našem narodu zbog oslobađajuće presude generala Ante Gotovine i Mladena Markača te je pozvao vjernike da slave Gospodina i da mole za domovinu, posebno za Vukovar, koji je taj dan obilježavao 21. obljetnicu tragedije i koji još uvijek liječi ratne rane. O. Barišić je u propovijedi govorio i o svom četrdesetogodišnjem misionarskom radu, o vrednotama i radostima ljudi u Africi, ali i o velikoj oskudici i nevoljama kojima su izloženi. Zamolio je sve one koji žele da se

uključuje u akciju kumstava. To je najbolji način pomaganja najsiromašnjoj djeci i mladima u misijskim krajevima. Primiti i pomoći jednom takvom djetetu znači primiti i pomoći samoga Krista. Milodari skupljeni te nedjelje namijenjeni su također za pomoć misijama, a vjernici su se pokazali velikodušni-

ma i darežljivima te su prikupili 3500 eura. Prijavilo se tridesetak obitelji koji žele preuzeti kumstvo, financirajući školovanje malih Afrikanaca. Akcija za kumstva još je u tijeku i traje do Božića, pa se mole svi oni koji su raspolaženi i u mogućnosti da se uključe u to djelo hrvatskih misionara.

Misionar o. Barišić s fra Marinkom, ministrantima i djecom u crkvi sv. Dionizija u Kelkheimu

Božić u tuđini

Božić je. Svjetlosno jutro
Mami na pute daleke.
A snijeg je dubok. „Podimo,”
Netko nam tiho veli,
„Jer On je već utro
Puteve što Čovjek ih želi:
Prohodne, bijele i meke.”
Božić je. Noć se iskrada.
Kroz misli, čežnje,
I kroz ulice grada
Prolazi poput sjene
Noseć u nada rancu
Darove za tebe, mene...
I dragi pozdrav strancu.
Iz sanje zapretane
Tugom i zaboravom
Božić nas zove
U radosnije dane.
Cesta je čista.
Svima je pružena ruka
Bogočovjeka Krista.
Božić je. Glas iz daljine mami:
„Krenimo. Za svjetlom slavaluka!”
Dogorjela svijeća na stolu mome.
Tuđina boli, guši u osami.
I nemam riječ izreći kome.

Malkica Dugeč

25.12.2011.

rodio nam se Božić

iščekivanje se okrunilo
ispuni se obećanje
nebesa se na zemlju spustiše
sâm Bog među nas dođe
u krotkom djetetu
riječ utjelovljena
objavljena
Emanuel
Bog s nama

podari nam mir
milost
ljubav
dobrotu i pravdu
svjetlo
slobodu
radost i spas

siromašno u slamici djeteta
Isus
Emanuel
Bog s nama
uđe u našu povijest
Božić

Mladen Lucić

Božić dohaja

Poslie Adventa
Božić dohaja,
njega slavi
ciela Domaja.
Mi, stareši,
siećamo se dana
kad Božić bil je,
zabranjena tema,
tvrdili su,
da Boga nema!
Danas slobodno
slavimo Rođenje,
koje je svima
donijelo Spasenjel

Ivek Milčec

Na Badnjak

I REČE mi
evo GA

zadrhće mi srce

tko bi bio u božićnoj noći

odosmo s plamenom krijesnica i svijeća
a blaga nas je noć grčila

I reče mi
sjećat ćeš se ove noći

Dušica Radočaj

to je naš Božić

novorođenče iz jaslica
sa slamice djetetice
kojem anđeli na nebesima
slavu pjevaju
a zemlji s radošću
mir daruju
kog majka
ushćenog pogleda prati
a stvor Božji opkoljuje
i s veseljem okružje dijeli
to čovjek novi rođen je
od nas i
za nas
to naš je Božić

Mladen Lucić

Image 9/2012: Liebfrauenkirche, Mannheim

Božić

Ugledao sam jedne noći
kako se tiho spuštaju vrata.

Josip je otišao kamo i pošto?
Otišao je po vrč vode do zdenca,
pa ga odnio do nekog malog skrovišta,
(nije mi teško zamisliti njegove muke).

Zatečen mrakom na cesti
pošao sam iza onih brežuljaka.
Isus je spavao na postelji od grubog sukna
i puštao Josipu da Ga ljubi i miluje.

Marija je sjedila budna
i molila Boga da izmijeni svoj naum.

Netko je viknuo: „Eto Heroda!”
Potpalimo vatru i brišimo.

Uz vatru raspravljali smo
o onome što se zbilo
i sve smo okrenuli na šalu.

Čuo sam kako njih troje
silaze s magarčićem
i prema mome žalu.

Gojko Polegubić

Fra Zvezdan Linić

Božićna jela kao poziv na život

Kako je to lijepo! Naše asfaltirane ulice i ceste, naše betonske zgrade i druge ustanove pretvaraju se ovih dana u zelene oaze. Na žalost, bit će to tek od Božića do blagdana Bogojavljenja ili Sveta tri kralja. Potom ćemo ih ponovo promatrati samo ondje gdje je njihovo prirodno sjedište. Jela se uvijek promatrala kao posebno stablo. Ono je kao zimzeleno stablo uvijek zeleno, time je simbol života i to napose u zimi gdje mnoga druga stabla već odavno izgube svoje lišće i svoje boje i na njima se ne može zamijetiti životna snaga i prisutnost. Poznato je da su ljudi na mnogim mjestima od 1800. običavali uz ove blagdane ukasiti svoje stanove granama bjelogorice koje su se u toplim stanovima znale i zazeleniti. Ipak su za tu prigodu bile prikladnije grane i stabla crnogorice.

Rodna i nerodna stabla To su bili znakovi života, znakovi onog života koji je za nas po Isusu ušao u ovaj svijet i znakovi nade da Isus kao otkupitelj ljudi nikad neće dopustiti da zauvijek umremo. To će postati jednako tako i poziv nama da ne zaboravimo kako smo pozvani u bližoj i daljnjoj okolini omogućiti rascvat života, kako bismo olakšali život svakome, kako bismo život branili i poticali.

SVAKO je stablo od davnine gledano kao simbol povezanosti neba i zemlje, Boga i čovjeka. Ono je svojim korijenima duboko u zemlji, a granama propinje se prema nebu. Posebno je to vidljivo kod crnogoričnih stabala gdje se vidi uspravna linija kojom se takva stabla uzdižu prema gore. Oduvijek je čovjek težio prema višem biću, prema Bogu, kako god da su ga pojedinci zamišljali ili kako su se u njihovim vjerovanjima predstavljali. I u Bibliji se spominje stablo života koje omogućuje vječni život. Spominju se stabla koja donose obilan rod i stabla koja ne donose roda. Ona druga se sijeku i bacaju u oganj. Dobro stablo daje pticama prostor za obitavanje, daje hlad umornom čovjeku. Dobro stablo donosi dobre plodove. U Isusu su kršćani prepoznali ispunjenje svih tih slika o stablu.

Križ kao vječni podsjetnik

Isus, Sin Božji, postao je čovjekom, na određen način „sišao“ s neba

da s čovjekom podijeli njegovu sudbinu. Isus povezuje nebo i zemlju. Nije stoga čudo da su ljudi prepoznali kako je prikladno da se blagdan utjelovljenja i rođenja Isusa Krista obilježi stablom, jer Isus kao Bog i čovjek povezuje nebo i zemlju u pravom smislu riječi. Ta povezanost je počela na Božić, u času rođenja. Dovršit će se na Veliki petak kad će Isus i vizuelno podignut na drvo križa povezati nebo sa zemljom. On nas potiče da ne zaboravimo svoje vječno određenje i svoj

Slika: www.abc10.de

poziv na pravi i vječni život. Jer, naša je domovina na nebesima.

Jele i slična stabla dolaze tako na gradske trgove, u naše crkve i u naše domove. Da bi se ona što više isticala, ukrašuju se svakojakim ukrasima koja ističu božićnu radost. Nekako je onda u redu da su takva stabla pored jaslca, pored neizrecivog prizora kad se Isus Krist, Spasitelj svijeta, Bog i čovjek, rodio u Betlehemu u jednoj običnoj nastambi. Tada okičen bor upotpunjuje sliku koja nas zapanjuje, sliku povezanosti neba i zemlje, sliku koja će trajno govoriti o tome kako ova zemlja više neće rađati samo trnjem i korovom, kako je najavljeno u Bibliji nakon grijeha prvih ljudi, nego će biti blagoslovljena prisutnošću onoga koji je došao da imamo život u izobilju.

Bit Božića nisu rasprodaje

Poplava božićnih ponuda, rasprodaja, božićnih sajмова, blještavilo svjetala, reklama, sve nas to odvlači od onog najbitnijeg bez čega ne bi bilo Božića. To bitno je vjerska istina, kršćansko uvjerenje, povijesna istina da se u određenom povijesnom trenutku na točno određenom geografskom prostoru rodio Isus Krist. Bilo je to u Betlehemu oko nulte godine našeg računanja vremena. Bilo je to u vrijeme cara Augusta, a u blizini grada Jeruzalema. Takvi povijesni podaci o jednom događaju govore da kršćanstvo nije mit ni legenda, nije teori-

ja niti ideologija. Kršćanstvo je vezano u korijenima svojim uz povijesnu osobu Isusa Krista. Za Božić slavimo njegov rođendan, trenutak kad se to na osobit način očitovalo.

Taj Isus potom se u javnom djelovanju otkrivao kao osobit Božji prorok i poslanik, a u krštenju ga je Otac nebeski predstavio kao svoga ljubljenog Sina.

Taj Isus će biti Spasitelj i dat će život svoj za sve ljude. Uskrsnućem od mrtvih on postaje trajno prisutan u Crkvi koja se u njegovu ime okuplja i moli, koja ga pronosi svijetom i na vidljiv način dijeli ljudima ona dobra koja je Isus u svojoj dobroti vidljivo učinio kad je živio zemaljskim životom.

Dječja radost Božića

Pojava tog Isusa je radost svijeta i zato radosno slavimo njegov rođendan. Božić nas poziva da učinimo ono što se Bog usudio učiniti. Postao je čovjekom. Proživio je ljudski vijek radikalno i vjerno darivajući se za druge. Bio je blagoslov svima. A nama je time postao Put, Istina i Život. I poziva nas da po njemu i u njemu posebno ovog Božića i mi postanemo više ljudi u punom smislu onog poziva što ga je Bog ugradio u ljudsko biće kad je stvorio čovjeka.

Poziva nas da djelujemo kao ljudi koji će u svakom čovjeku prepoznati Božje stvorenje, svoga brata i sestru. Božić je poziv na istinitiji život jer je čovjek pozvan na život u ljubavi.

Prije nego što je Bog postao čovjekom, odraslom osobom u Isusu iz Nazareta, on je postao djetetom, rodio se i bio malen. Dijete Isus specifični je izazov Božića. Djeca redovito privlače ljude, čovjek neiskvarenih osjećaja rado prihvaća i voli djecu, djeca su izvor radosti i blizine. Dijete nije sposobno svjesno nekoga ražalostiti, povrijediti. Mi imamo više problema u ljubavi s odraslim osobama, jer tu se događaju i neugodna iznenađenja. Ali nemamo problema s djecom. Njih nam je lakše ljubiti. Božić nas poziva: budimo i mi barem na trenutak kao djeca. Otkrijmo toplinu i blizinu. Dajmo ljudima do znanja kako bez njih ne možemo, kako ih volimo. Onda će biti ovoga Božića u nama i oko nas više radosti. Sretan vam Božić!

Izvor: blog.vecernji.hr

ZAGREB

Nadbiskup Želimir Puljić novi predsjednik HBK

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić izabran je 14. studenoga, na 45. redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije (HBK) za predsjednika HBK, priopćio je Tiskovni ured HBK. Nadbiskup Puljić rođen je 7. ožujka 1947. u mjestu Kamena pokraj Mostara, župa Blagaj. Završio

je Dijecezansku gimnazijsku u Dubrovniku, a studij teologije pohađao je u Splitu i Rimu. U Rimu je postigao diplomu licencijata iz pastoralne teologije i doktorat iz psihologije. Za svećenika Mostarske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu. Po završetku studija vršio je razne službe u Bogosloviji u Sarajevu: od 1978. do 1980.

bio je prefekt; od 1980. do 1985. prefekt studija; od 1985. do 1988. rektor. Sveti otac Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989. godine. Za biskupa je zaređen u Dubrovniku 14. siječnja 1990. kada je i preuzeo službu. Papa Benedikt XVI. imenovao ga je 15. ožujka 2010. zadarskim nadbiskupom. U službu je uveden u zadarskoj prvolici 24. travnja 2010. godine. **IK**

NÜRNBERG

Održana duhovna obnova

Hrvatska katolička misija Nürnberg organizirala je duhovnu obnovu od 25. do 28. listopada pod nazivom „Isus Krist jedini osloboditelj“. Duhovna obnova je održa-

na u župnoj crkvi sv. Ludwiga i u misijskoj dvorani u Nürnbergu. Voditelj duhovne obnove bio je mons. Milivoj Bolobanić, vikar Zadarske nadbiskupije. Na samom početku gosta je pozdravio voditelj misije don Nikio Šošić i

zaželio mu dobrodošlicu. Kroz četiri dana dodirnuo se različitih točaka ljudskog života i duhovnosti. Ljudi današnjice postavljaju sebi pitanje, odakle toliko zlo i što

je uzrok našim problemima. Kako to zlo prepoznati i nadvladati? Odgovor je bio jednostavan, s vjerom u Isusa Krista možemo iskorijeniti svako zlo oko sebe. Važno je vjerovati i predati se Bogu. Važnu ulogu ima i osobna i zajednička molitva. Eto, to su teme koje je mons. Milivoj obradio u ova četiri dana. Svaki dan je bila sveta misa. Prilika je bila za sve sudionike da se mogu ispovjediti i osobno razgovarati. Bilo je i subotnje večernje klanjanje pred Presvetim. Svi koji su željeli imali su priliku za osobni razgovor, a bio je i susret s bolesnicima. Sva četiri dana duhovne obnove kroz glazbeni dio pratio je misijski zbor pod ravnanjem Elizabete Bilić. Vjernici su lijepo doživjeli duhovnu obnovu i plodovi duhovne obnove već se prepoznaju, po tome što nedjeljom na misu još više vjernici dolaze u crkvu.

Vitimir Zečević

Duhovnu obnovu vodio je mons. Milivoj Bolobanić (drugi slijeva)

ENNEPETAL-LÜDENSCHIED

Radost zbog hrvatske slobode

Kad je pukla vijest iz Den Haaga da su oslobođeni hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač, zaigrala su od radosti sva hrvatska srca u domovini i po cijelom svijetu i pokušalo se izraziti tu radost na sve moguće načine. Ta radost je zahvatila i mlade Hrvate i djecu u Hrvatskoj katoličkoj misiji Ennepetal-Lüdenschied. Kad je župnik vlč. Branko Šimović s tajnicom Ivankom Krause u petak 16. studenoga u 15.45 sati stigao u Lüdenschied slaviti sv. misu i držati vjeronauku, bio je vrlo ugodno iznenađen. Ulazeći u crkveno dvorište, vidio je pred kapelom hrvatske vjeroučenike i dio njihovih roditelja s hrvatskim zastavama, a djeca su u hrvatskim dresovima pjevala „Lijepu našu“. Na više povećanih fotografija s likovima gene-

rala Ante Gotovine i Mladena Markača bio je natpis: „Ante Gotovina heroji!“ Svi su išli u kapelu i slavili misu zahvalnicu za taj radosni dan koji je Bog darovao. Otpjevali su i zahvalnu pjesmu „Tebe Boga hvalimo“ i „Pjevajte, pjevajte“ te molili zahvalne molitve. U subotu 17. studenoga u Ennepetalu se u 11 sati s djecom slavila sv. misa zahvalnica, a u nedjelju 18. studenoga slavile su se u Ennepetalu i Lüdenschiedu mise zahvalnice. U Lüdenschiedu u „Minicentru“ je pripremljeno pravo slavlje. Spontano je pripremljen zajednički objed za sve prisutne, a župno vijeće se pobrinulo i za

živu glazbu. Dok su se odrasli veselili, djeca su pritom u susjednoj prostoriji zajedno crtala hrvatsku zastavu s natpisom „Ante Gotovina heroji!“ **I. K.**

FRANKFURT AM MAIN

Posjet hrvatskog misionara

Hrvatski misionar u D.R. Kongo fra Ilija Barišić posjetio je u utorak 20. studenoga, u pratnji voditelja Hrvatske katoličke misije Offenbach am Main fra Petra Vučemila, koji ga je pozvao u Njemačku, Hrvatski dušobrižnički ured u Frankfurtu na Majni, gdje se zadržao u srdačnom i prijateljskom razgovoru s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom i djelatnicima ureda. O. Barišić je boravio u Njemačkoj od 9. do 23. studenoga. U nedjelju 11. studenoga u HKM Offenbach je slavio tri sv. mise. Vjernici misije Offenbach su se rado odazvali te su za potrebe misija prikupili oko 8000 eura. O. Barišić je sudjelovao i na sastanku pastoralnih djelatnika Rajnsko-majnske regije u Offenbachu 12. stu-

denoga, a slavio je i misna slavlja 18. studenoga u Hrvatskoj katoličkoj župi Main-Taunus/Hochtaunus.

Fra Ilija Barišić je rođen u mjestu Grmiči u župi Prozor 1942. godine. Bio je član Franjevačke provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri, a od 1985. član je Franjevačke provincije sv. Benedikta Afrikanca u D.R. Kongu. Misionar je u Butembu, u istočnom dijelu D.R. Kongo u pokrajini Sjeverni Kivu. Ovih će dana prijeći u novu misiju, koja je osnovana na blagdan sv. Klare 11. kolovoza ove godine, a nova misija i crkva posvećene su

Misionar o. Barišić (u sredini) s delegatom vlč. Komadinom (desno) i o. Vučemilom (lijevo) u Hrvatskom dušobrižničkom uredu

sv. Klari. O. Barišić je zahvalio svim dobročiniteljima i prijateljima u Njemačkoj i u svijetu koji svojom molitvom i konkretnom pomoći podupiru misije u Africi i u svijetu. Također je podsjetio kako danas u svijetu djeluje oko sto hrvatskim misionara i misionarki.

Tekst i snimka: Adolf Polegubić

NAGOLD

Odlazak pastoralne suradnice Božice Kössig u mirovinu

Krajem godine, točnije 31. prosinca 2012., u mirovinu nakon trideset godina djelovanja na području Hrvatske katoličke misije Freudstadt pastoralna suradnica Božica Kössig, r. Horvatić odlazi u mirovinu. Rođena je u Markuševcu u Zagrebu 1950. godine.

Godine 1965., s petnaest godina, dolazi u Njemačku. Udana je od 1969. za Ralfa Kössiga. Roditelji su dvoje djece – Michaela (38) i Miriam (25). Imaju jednog unuka – Davida (13). U misiji je u početku, od 1. ožujka 1975., radila kao socijalna i pastoralna djelatnica, a kasnije

kao pastoralna suradnica. U posljednje vrijeme djelovala je u Hrvatskim katoličkim zajednicama u Calwu i Nagoldu. U ovoj prigodi Božica Kössig zahvaljuje svima na suradnji tijekom rada u hrvatskom dušobrižništvu u Njemačkoj, a u ime hrvatskoga dušobrižništva u Njemačkoj zahvalio joj je u ime svih pastoralnih djelatnika i hrvatskoga puka u Njemačkoj, poglavito na području misije u kojoj je djelovala, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. A.P.

MÜNCHEN

U misiji kazalište „Novi život“ iz Zagreba

U kapeli Hrvatske katoličke misije München, koja osim u liturgijske svrhe služi i za izvođenje kazališnih i drugih priredbi, gostovalo je 11. studenog kazalište slijepih „Novi život“ iz Zagreba. Ne odstupajući od gesla „Ispeci, pa reci“, svi dijelovi tog igrokaza bili su vezani uz neku poruku, a troje glumaca uvjerljivo, na humorističan način i temperamentno dotakli su srca mladih i najmlađih. Veliki broj djece vrlo su zainteresirano pratili glumačku sposobnost izvođača u pokretima, riječima i glazbenoj pratnji. Bile su dirljive zahvalne riječi Vojina Perića koje je uputio voditelju misije fra Borisu Čariću, što im je omogućio dolazak u München, i svima nazočnima, jer je taj nastup i njih - članove najstarijeg kazališta slijepih u svijetu - oduševio, obogatio i usrećio. Za vjerovati je da će i mnogi prisutni roditelji biti potaknuti na razmišljanje što sve može ljude usrećiti, u kakovim okolnostima, uvjetima i zdravstvenom stanju te produbiti i u njihovim srcima osjećaj zahvalnosti.

Barica Barbara Lorenz

WAIBLINGEN

Slavlje „Zrinskoga“

Hrvatska kulturna i športska udruga „Zrinski“ iz Waiblingena proslavila je na svečan način dvadeset petu obljetnicu uspješnog djelovanja, 27. listopada, u dvorani sv. Ante, gdje se okupio 300 posjetitelja. Okupljene je pozdravio predsjednik udruge Mirko Vidačković te se u svom kratkom govoru osvrnuo na dane utemeljenja udruge. U toj je prigodi spomenuo utemeljitelje a to su: dr. Bartol Tunjić, predsjednik, Jozo Eremut, dopredsjednik, Mirko Vidačković, tajnik,

njoj „Jugoligi“. Športasi Zrinskog postigli su više nego bilo koja druga momčad na tim područjima, a vjerojatno i u čitavoj Njemačkoj. Kuglači su dvije godine 1999. do 2001. igrali u trećoj njemačkoj ligi, košarkaši su prije dvije godine bili četveroligaši, a nogometaši su u sezoni 1995/96. bili u pokrajinskoj ligi Baden Württemberg (BW), što ni prije ni poslije nije uspio ni jedan drugi hrvatski klub. Među brojnih uzvanika prva je govorila vicekonzulica Generalnog konzulata R. Hrvatske iz

Za 20 godina predsjedništva nadgradonačelnik Andreas Hasky je Mirku Vidačkoviću uručio plaketu i diplomu zaslužnog građanina Waiblingena

25 godina aktivni u „Zrinskom“ Marijan Lapenda, Boris Luša i Mirko Vidačković

Zahvalnice za 20 godina aktivnog članstva dijelu članova podjeljuje Jadranka Kolar

Stipe Peran, rizničar, Marijan Lapenda, kontrolor, i ostali članovi: Sveto Slišković, Mate Palameta i pok. Ilija Suman. Ideja za utemeljenje udruge „Zrinski“ potekla je 15. listopada 1987. od roditelja hrvatske djece, koja su se okupljala oko folklorne skupine Hrvatske katoličke misije Waiblingen i svojoj su skupini dali ime „Zrinski“. Ponosni i nacionalno svjesni tražili su povjesno ime s kojim se mogu ponositi i dičiti. Izabrali su ime hrvatskih nacionalnih heroja i mučenika Zrinskih, koji su se borili za Hrvatsku i opstojnost Hrvatskog naroda. Zrinski je osnovan prije nastanka države Hrvatske, odupirao se komunističko-jugoslavenskim idejama i nije se želio natjecati u tadaš-

Stuttgarta Ana Zovkić, koja je rekla: „Zrinski nije najstarija hrvatska udruga, ali može biti ponosna na svoju prošlost i uspjehe, posebno na humanitarnom području devedesetih godina prošlog stoljeća kada je stvarana naša domovina.“ Veliki prijatelj Hrvata nadgradonačelnik Andreas Hasky u svom je govoru istakao: „Čestitam vam na velikim športskim uspjesima. Zrinski je primjer u našem gradu kada je riječ o integraciji, a ne asimilaciji.“ Za dvadeset godina predsjedništva Hasky je Mirku Vidačkoviću uručio plaketu i diplomu zaslužnog građanina Waiblingena. Dr. Bartol Tunjić govorio je o tadašnjoj jugonetrpljivosti prema svemu hrvatskom pa i progona onih što su

u svijetu osnivali hrvatske udruge. Ivan Pavlič, tajnik Hrvatske udruge nogometnih momčadi BW uručio je slavljeniku prigodno odličje. Udruga je nagradila svoja tri člana za neprekidno članstvo od utemeljenja do danas: Marijana Lapendu, Borisa Lušu i Mirka Vidačkovića. Za dvadeset godina aktivnog članstva i za posebne zasluge sate i zahvalnice je dobilo osamnaest članova. Zahvalnice su dobili prvi osnivači Udruge, udovice sedmorice preminulih članova, sponzori, dugogodišnji članovi i igrači. Večernji program uspješno je vodila Jadranka Kolar, a za dobro raspoloženje se pobrinuo VIS „Ružmarin“ iz Stuttgarta. **Tekst: M.V.**

Snimke: Damir Svalina

OBAVIJEST

● Služba Caritasa u okružnom dekanatu Warendorf (Caritasverband im Kreisdekanat Warendorf e.V. – Fachdienst für Integration und Migranten – Migrationsberatung für Erwachsene) nalazi se na novoj adresi: Milterstr. 36, 48231 Warendorf; telefon 02581 9279 1312; fax. 02581 9279 1399; E-mail: boro@kcv-waf.de

PERSONALNE PROMJENE

Na putu prema novom životu

Fra Josip Bebić, „Auf dem Weg zu neuem Leben“ (Na putu prema novom životu), Hrvatski dušobrižnički ured, Frankfurt am Main, 2012., 223 str.

Ovih je dana objavljena knjiga ravnatelja dušobrižništva HBK i BK BiH za Hrvate u inozemstvu fra Josipa Bebića na njemačkom jeziku pod nazivom „Auf dem Weg zu neuem Leben“ (Na putu prema novom životu), u izdanju Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. U grafički skladno oblikovanoj knjizi potkrijepljenoj brojnim (uglavnom) fotografijama u boji objavljeni su fra Josipovi tekstovi na njemačkom jeziku objavljeni u „Živoj zajednici“ – mjesečniku hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj, od srpnja 2003. do prosinca 2010. – u rubrici na njemačkom jeziku Duhovni impuls, u vrijeme dok je autor obnašao službu delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj. Tako je u knjizi kronološki – prema vremenu njihova objavljivanja u „Živoj zajednici“, objavljeno 76 fra Josipovih priloga.

„Sve ima svoje vrijeme“, „Hrvatska pripada Europi“, „Na početku školske godine“, „Isus – novorođeni Kralj“, samo su neki od naslova tekstova u kojima autor pišući daje pastoralne poticaje hrvatskim pastoralnih djelatnicima i hrvatskim vjernicima u Njemačkoj, a s obzirom da su tekstovi

objavljivani na njemačkom jeziku, upoznaje i odgovorne u njemačkoj Crkvi i njemačke čitatelje, s vrijedno-

stima kako domovinske Crkve tako i brojne hrvatske katoličke zajednice u Njemačkoj. „Ova knjiga, još jedna povijest o doživljenom, dolazi sad u pravi, trenutak, da fra Josipu Bebiću zaželimo i Božji blagoslov i nesebič-

nu suradnju sa svima, s kojima će surađivati, za nešto sretniju budućnost svih hrvatskih iseljenika i čitave hrvatske nacije“, istaknuo je dr. fra Rafael Romić u predgovoru knjige. Kako i sam autor posvjedočuje u pogovoru, pri pisanju tekstova objavljenih u knjizi, najvećim se dijelom nadahnjivao Božjom riječju iz Svetog pisma te životom i primjerom svetaca.

Fra Josip Bebić rođen u Metkoviću 1948. godine, član je Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. Svečane zavjete položio je u La Verni u Italiji 1971. Za svećenika je zaređen 1974. u Imotskome. Nakon mlade mise bio je župnik u Ogorju, od 1977., nakon čega odlazi u Njemačku, gdje ostaje pune 33 godine. Od 1978. bio je kapelan u Elvilleu, 1983. premješten je u Giesen, 1986. u Köln, od 1994. župnik je u St. Gabriel u Münchenu, a potom je u Mainzu. Godine 1997. izabran je za člana provincijske uprave, definitora, a u lipnju 2003. povjerena mu je služba delegata za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj. Službu ravnatelja dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu preuzeo je 2010. u Zagrebu.

Adolf Polegubić

Personalne promjene

Donosimo podatke o personalnim promjenama u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj

HKZ GÖPPINGEN I GEISLINGEN

Voditeljem zajednica postao je fra Ivica Jurišić koji je došao iz Nizozemske. Dosadašnji voditelj fra Ivan Gavran vratio se u domovinu.

fra Ivica Jurišić

HKM MÜNCHEN

Fra Daniel Stipanović oprostio se od službe dušobrižnika u HKM München na misnom slavlju 14. listopada u crkvi sv. Mihaela u Münchenu.

HKMFRANKFURT

Na mjesto voditelja misije došao je fra Željko Ćurković. Dosadašnji voditelj fra Petar Klapež vratio se na službu u domovinu.

HKM BREMEN

Nakon smrti pok. vlč. Ivana Čalušića voditeljem misije postao je vlč. Stanko Grubić, svećenik Zadarske nadbiskupije.

HKM NÜRNBERG

Voditeljem misije umjesto don Mate Križića postao je don Niko Šošić

koji je došao s mjesta voditelja HKM Ingolstadt.

HKM INGOLSTADT

Voditeljem misije postao je don Mato Križić koji je došao s mjesta voditelja HKM Nürnberg. Zamijenio je dosadašnjeg voditelja misije don Niku Šošića.

HKM KÖLN

Novom pastoralnom suradnicom postala je Vlatka Linarić.

Vlatka Linarić

HKM SINGEN-VILLINGEN

Novim pastoralnim suradnikom postao je Dario Mrnjavac koji je zamijenio dosadašnju pastoralnu suradnicu Nadu Kolić koja je otišla u mirovinu.

Napisala i priredila: Željka Čolić

Drage mlade čitateljice i čitatelji!

S prosincom nam je stiglo i vrijeme došašća – radosnog isčekivanja Kristova rođenja. Želimo Vam blagoslovljeno i opušteno božićno vrijeme. Nadamo se da će vašem dobrom raspoloženju pridonijeti i ova lijepa božićna priča. Svima sretan i blagoslovljen Božić, te puno zdravlja i sreće u novoj 2013. godini!

Božićna priča

Andeoska moć...

„Danas je poseban dan“, rekao je profesor anđela na početku andeoske nastave. „Danas ćemo sa zanimanjem promatrati Zemlju i ljude da upoznate nešto novo, jer ljudi se na Zemlji pripremaju za Božić,“ nastavi profesor i jednim pokretom ruke razotkrije bijeli veliki oblak i tako otvori pogled prema Zemlji. Mali anđeli, koji su tek nedavno pridošli u Nebo i kojima je sve bilo novo i nepoznato, zadržali su se gledajući u razotkriveni prizor. Zemaljska kugla je zasvijetlivala u moru svjetlijećih boja. Bili su zapanjeni tim divnim prizorom. Njihov profesor, vidjevši njihovo oduševljenje, objasnio: „Bez obzira na ljepotu Zemlje, pogledajte malo bolje ljude, koji tamo žive i recite mi što vidite?“ Mali anđeli tako učiniše i njihovo oduševljenje mahom splahnu: „Pa, ljudi uopće ne izgledaju sretno i veselo. Oni samo žure nekud“, reče jedan anđeo. A, drugi dodao: „Svugdje vlada gužva i svi samo nešto kupuju.“ Profesor se nasmiješi: „Da, to je tako s ljudima. Oni uvijek žure i ne vide ljepotu oko sebe. Nemaју vremena za ništa. Sada im je predbožićno vrijeme, ali su zaboravili ono najvažnije. Što bi to moglo biti?“, upita strogo profesor svoje anđele i nastavi: „To je vaš zadatak. Odogonjetite, što su ljudi zaboravili, pa će vas sveti Petar nagraditi“. S tim riječima profesor ih ostavi same. Mali anđeli su se zapanjeno pogledavali, neznajući što im je činiti. Jedan anđeo pogleda opet prema Zemlji i vikne: „Gledajte, ljudi kupuju stalno neke darove za Božić. Ali darovi ne znače Božić.“ Drugi anđeo dodao: „Oni su za-

boravili da je najveći dar vrijeme i zagrljaj.“ Treći reče: „U toj svojoj žurbi nemaju vremena za svoju djecu. Vidi-te, djeca su isto tužna. Njima trebaju roditelji, koji imaju vremena za njih, koji će s njima razgovarati i igrati se, pa barem sad za Božić.“ Opet neki anđelić zaključio: „Da, ljudi su zaboravili voljeti, jer trče za nekim nebitnim stvarima.“ Tako su mali anđeli promatrali ljude i postajali sve tužniji.

Kad je profesor opet došao, svi su bili još duboko u svojim razmišljanjima. Profesor, znajući sve to, blago ih upita, jesu li uspjeli riješiti zadatak. „Ljudi su zaboravili da je Božić vrijeme ljubavi i obitelji“, reče jedan anđeo umjesto svih drugih. „Da, to ste dobro zaključili. Božić je vrijeme ljubavi i obitelji! Sveti Petar vam je poručio, znajući da ćete riješiti zadatak, da od sada imate andeosku moć i snagu pružiti ljudima pomoć. Pošaljite im Božansku snagu i Isusovu ljubav, koju vi kao anđeli nosite u sebi, pa im tako povratite ono zaboravljeno opet u srca.“ Mali anđeli su bili veseli, jer su dobili tako važan zadatak i svom snagom svojih andeoskih misli poslali su

„Anđelić“

Katarina Čolić

ljudima na Zemlji sve svoje dobre želje i toplinu ljubavi. I na Božić su ljudi na Zemlji postali svjesni onoga, što je bitno u životu: sjetili se svojih bližnjih, otkrili kako je dragocjeno vrijeme s obitelji i da je ponekad jedan mali trenutak zagrljaja vrijedniji nego neki kupljeni dar. A, mali anđeli su promatrali preokret na Zemlji i poslali ljudima Božji blagoslov da ih stalno prati... i zaželeli su svim ljudima radostan i blagoslovljen Božić!

Gotovo zagubljena božićna čestitka

Epohalni događaj, kao što je Božić, nije smio ostati skriven ili prešućen. Njegovi svjedoci su nebo i zemlja, nebeska bića i zemaljska.

Rijetko tko danas piše klasične božićne čestitke i poštom ih šalje. Mladi naraštaji to zasigurno ne čine. Oni uglavnom čestitaju, odnosno općenito komuniciraju elektronički: preko socijalnih mreža (osobito facebook), mobilnih telefona (SMS, MMS), putem PC-a (E-mail), pametnih (smart) telefona... Kičaste božićne čestitke ionako nisu imale neke umjetničke vrijednosti, ali su svojedobno bile jedinstvena prilika na barem jednogodišnje sjećanje na rođake, prijatelje i poznanike. I to o Božiću i Novoj godini. Oba blagdana su vremenski tako blizu, da su se jednom čestitkom mogla čestitati oba blagdana. Elektronički put je dakako mnogo brži, tako da se svakako čestita barem dva puta, dakle svaki blagdan posebično...

Slika govori više od riječi

Ovih sam dana, međutim, posve slučajno pronašao jednu originalnu, gotovo zagubljenu, ali vrijednu božićnu čestitku, staru desetak godina. Kad mi je pala u ruke, i kad sam je pozornije promotrio, bio sam oduševljen. Oduševljeniji možda nego prije desetak godina, kada sam je dobio od hrvatskog slikara Vlatka Blažanovića iz Zagreba. Na ovoj izvornoj, prekrasnoj a jednostavnoj čestitki, umjetnik je kistom ispričao otajstvenu božićnu priču. Radi se o pravom malom remek-djelu.

Lakim potezima kista i svijetloplavim bojama slikar prikazuje otajstvenu božićnu noć. Baš noć? Na slici nema nigdje tamne boje. Nema ni noćne boje tla, odnosno okoliša. Nema zapravo ni zemlje niti noći. Prevladava svijetloplava nebeska boja, koja predstavlja čudesnu i vedru svetu božićnu noć. Noć svijetla poput najsvjetlijeg dana! Noć u kojoj su se ne samo dotakli nebo i zemlja, nego noć u kojoj su se nebo i zemlja sjedinili i stopili. Noć u kojoj je izbrisana granica između svjetla i tame, ovostranosti i onostranosti. Ispunja se proroštvo Izaije proroka: „Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one

što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja“ (Iz 9,1). Možda se baš njega, proroka Izaiju, odnosno njegovu glavu, može prepoznati na slici: „A ti Betleheme Efrato, najmanji među pokrajinama Judinim, iz tebe će mi izići onaj koji će vladati Izraelom; nje-

Vlatko Blažanović, Božićna čestitka

gov je iskon od davnina, od vječnih vremena“ (Mih 5,1-4). Prizor Isusova rođenja u štalici u Betlehemu umjetnik prikazuje odmah nadesno. Izaija o tomu piše: „Jer, dijete nam se rodilo, sin nam je darovan. Na plećima je njegovim vlast; ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mirosni. Njegovo je vladanje veliko i mir njegov bez kraja“ (Iz 9,5-6). To proročko viđenje postalo je naša slika: čarobna božićna idila!

To je međutim pogled iz starozavjetne perspektive. U prikazanoj glavi pred otvorenim svetom knjigom (Biblijom) možemo prepoznati i jedan novozavjetni lik, i to Ivana evandelistu. Njegov proslav evanđelju (1,1-18) čita se na prvi dan svetkovine Božića: „U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga – i Riječ bijaše Bog“ (Iv 1,1). Umjetnik je dakako želio prikazati upravo to, jer to točnije izriče otajstvo Božića: „I Riječ je tijelom postala i nastanila se među nama“ (Iv 1,14). Ri-

ječ Božja (logos, misao, snaga, bit, um...) utjelovila se, materijalizirala se, postala je čovjekom u novorođenom betlehemsom djetetu Isusu. Bog postaje čovjekom – na čudesan način, otajstveno, nepojmljivo, neopisivo. „Dok su (Isus i Marija) tu (u Betlehemu) bili, njoj dođe vrijeme da rodi. I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jaslje, jer u svratištu nije bilo mjesta za njih“ (Lk 2,6-7). Upravo taj prizor, zasigurno najčešći motiv u povijesti slikanja, prikazuje naš umjetnik. U pozadini, u kutu štalice, vide se vol i magarac. Oni brinu za toplinu. Noć je dakako za novorođeno djeteta bila svježa. „To je novost kršćanstva: beskrajni, vječni Bog, utjelovljuje se u jednom čovjeku te time postaje sasvim ljudskim, ali i sasvim božanskim“, objašnjava Roger-Pol Droit svojoj kćerki, koja nema nikakva religiozna odgoja niti znanja („Wer glaubt was? Wie ich meiner Tochter die Religionen erkläre“, Heyne, München 2005).

Takav epohalni događaj, kao što je Božić, nije smio ostati skriven ili prešućen. Njegovi svjedoci su nebo i zemlja, nebeska bića i zemaljska. Na noćnom nebu, ponad betlehemske štalice, ukazuje se i sjaji neobična i rijetka zvijezda. Njezine svjetlosne zrake sjaje u smjeru štalice a tragovi svjetla gotovo je dodiruju. Ova svemirska rijetka pojava ukazuje također na posebnost događanja u štalici na betlehemsom polju. Nekoliko zvjezdaznanaca (astronomi, magi, kraljevi) s istoka, koji nedostaju na našoj slici, – doći će malo kasnije – vidjeli su da izlazi zvijezda novorođenoga kralja, pa su mu se došli pokloniti. I zvijezda će ići pred njima sve do mjesta gdje je bilo dijete, te će se zaustaviti iznad štalice (Mt 2,9-10).

Na zemlji, pod vedrim noćnim nebom, bdjeli su siromašni pastiri i čuvali svoja stada (Lk 2,8). Vidimo ih naprijed i vrlo jasno: dva polutamna ljudska lika, čija lica međutim sjaje. „Najedanput im pristupi anđeo Gospodnji, i sjaj ih Gospodnji obasja“ (Lk 2,9). Božićna idila bez anđela,

Nastavak na str. 24

Nastavak sa str. 23

Gotovo zagubljena božićna čestitka

tih nebeskih glasnika i vjernih čuvara, i nije idila. Oni su zaduženi za komunikaciju. Oni ne priopćavaju odmah nečuveno radosnu vijest, nego ponajprije umiruju. Pastiri se ne trebaju plašiti. Naprotiv: vrijeme je za radost, za navještaj veselja. „Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj; On je Mesija, Gospodin“ (Lk2,9-10). Veliko veselje navješta se malim ljudima. Pastiri stoje i pružaju ruke u smjeru štalice. Oni pokazuju i svjedoče, ili možda mašu rukama i pozdravljaju novorođenčce Isusa („Bog spašava“). Veseli se i životinjski svijet. Vol i magarac nisu sami. Na polju planduje stado ovaca i janjaca. Ovce i janjce, bijelom bojom predstavljene, jedva zamjećujemo. Neke leže i gledaju prema jaslama, neke pasu, a neke poskakuju. Janjci poskakuju i raduju se. Sveti Franjo Asiški prvi je u srednjem vijeku zamijetio i označio nazočnost pa i radost ne samo neba i ljudi, nego i životinjskoga svijeta prigodom Isusova rođenja. On je ušao u

kršćansku povijest kao prvi izumitelj živih jaslaca u mjestu Grecco u Italiji 1223. godine. U svoje žive jaslce nije postavio samo žive ljude (pastire) nego i životinje. Legenda kaže da mu se u jaslama ukazalo djetetašće Isus, koje je on potom uzeo u naručje i pokazao nazočnima. Otada se u cijelom svijetu postupno uveo običaj postavljanja jaslaca po crkvama, gradovima, kućama – do danas.

Božić pak nije bajkovita fešta za djecu. Nije to samo ni romantična idila. Božić je uvijek više. To zna dobro i naš umjetnik. U središtu slike (čestitke) – gotovo stojeći na krovu štalice – on postavlja narančastu ljudsku figuru, koja širi ruke i time tvori znak križa. Već ponad jaslaca razaznaje se križ, jer križ i jaslce pripadaju zajedno. Isusova i ljudska sudbina – patnja i smrt – su u znaku križa. U gornjem kutu naše slike pojavljuje se crtež žuto-svijetloga lika, poput „oka Božjega“, koje sve gleda i obuhvaća. On obuhvaća lik (Sina, Isusa) na križu. On je jedno s njim.

Na našoj je slici zapravo Božić jasno prikazan kao objava trojednoga Boga: Oca, Sina i Duha Svetoga. Sve tri božanske osobe Presvetoga Trojstva prikazane su zlatnom bojom: aureola djeteta Isusa u jaslama, svjetlosni lik Boga Oca na nebu i Duh Sveti kao dah Božji (izgleda također poput zvijezde repatice, poput svjetlosnoga mlaza ili traga). Sve tri božanske osobe bile su onda nazočne i djelatne – pri stvaranju svijeta („Neka bude svjetlo!“, Post. 1,1-3). One su ponovno nazočne i aktivne kod stvaranja novoga svijeta i novoga čovjeka, pri njegovu otkupljenju, iscijeljenju i proslavi. „Nisu važna svjetla i svjetiljke, nisu važni sunce i mjesec, nego je najvažnije da imamo oči, koje mogu gledati Božju slavu“ (Selma Lagerlöf, „Christus Legendens“). Istina je: naša slika, s gotovo zagubljenim i zaboravljenim božićnim čestitkama, govori više od riječi. Mi moramo međutim naučiti gledati ne samo našim vanjskim tjelesnim nego i našim unutarnjim očima – očima srca i duše.

T. G.

NAGRADNA KRIŽALJKA

Božić

Rješenje poslati najkasnije do 26. siječnja 2013.

Ne može se svaki dan slaviti, pročitaj 1,2,3,4	Vrsta građa i vina (Dalmacija)	1	Ante Kovačić	Određba	Slowo slično nuli	2	Pak. pjevač Bebić	Mariofil Soldo	Darova-telj, donator	Atletičar Boldon	Engleski glumac, David	Živa zajednica	Grad i luka u Hrvatskoj	Žuto-smeđa boja
Nauka		▽				▽		3				„Središnji odbor“		
								Delnice				Jara pšenica		
Regija u Hrvatskoj					Tekućica									
					Narveški književni jezik									
Ante Jurić			Obiljež. znakom											
			Lovački pas											
Vještina (...važnje)								„Oplošje“						
								Vanadij						
Austrija		Prijevremeni												
		Riječni ribar												
Mostar-ski biskup Perić								Grad i luka na otoku Krku						
Ivan Lovrenović			Argon											
			Ratko Perić											
Imperator					Sumpor									
					Rimska jedinica									
Hladetina														

NAŠI POKOJNICI

Stipe Ćirko svećenik – redovnik

Fra Stipe Ćirko, član Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, preminuo je u nedjelju 28. listopada u 49. godini života, 24. redovništva i 21. svećeništva. Fra Stipe Ćirko rođen je 11. listopada 1964. u mjestu Rašeljke, u općini Tomislavgrad, od roditelja Mate i Ljubice r. Dujmić. Osnovnu je školu pohađao u razdoblju od 1971. do 1980. godine u mjestima Liskovača, Kazagić i Karin, nakon čega upisuje Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju, gdje je 1984. godine i maturirao. U novicijat na Visovcu stupio je 7. srpnja 1984., a prve jednostavne zavjete položio 6. srpnja 1985. Filozofsko-teološki studij na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj započinje 1985. godine i uspješno završava 1991. Svećane redovničke zavjete položio je u Makarskoj 11. listopada 1989. godine. Red đakonata podijelio mu je mons. Ante Jurić 7. srpnja 1991. u Splitu. Za svećenika je zaređen od istog biskupa u Splitu 28. lipnja 1992. U rodnom mjestu Rašeljke 2. kolovoza 1992. slavio je mladu misu. Prve godine svoga svećeništva proveo je u Sinju kao župni vikar u župi Čudotvorne Gospe Sinjske, poslužujući nekoliko godina i filijalnu crkvu Čitluk-Jasensko. Od 1998. do 2008. obnaša službu vojnog kapelana u Sinju. Službu definitora Provincije vršio je od 2006. do 2009. godine. Godine 2008. odlazi u Hrvatsku katoličku misiju u Berlin kao dušobrižnik i tu ostaje do 2011. godine, kada ga Provincijski definitorij imenuje voditeljem Hrvatske katoličke misije u Kölnu, na čijem čelu ostaje do svoje smrti 28. listopada ove godine.

Na vigiliju svetkovine Svih svetih, 31. listopada u 17 sati u Minoritenkirche u Kölnu okupio se veliki broj svećenika i vjernika, rodbine i prijatelja koji su se oprostili od voditelja Hrvatske katoličke misije u Kölnu fra Stipe Ćirka. Svetu misu prevodio je fra Vuk Buljan, gvardijan u samostanu St. Gabriel u Münchenu. Na misi je koncelebriralo 25 svećenika, uz asistenciju referenta za strance u Nadbiskupiji Köln Hansa Gerda Greveldinga. Na završetku mise zadušnice od fra Stipe se prigodnom riječi u ime pomoćnog kölnskog biskupa za strance mons. Heinera Kocha, oprostio đakon

S oproštaja fra Stipe Ćirka u Minoritenkirche u Kölnu

Grevelding. U ime Hrvatskoga dušobrižničkog ureda u Frankfurtu, svih svećenika i pastoralnih suradnika i suradnika riječi oproštaja uputio je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. U ime vjernika misije Köln oprostio se Slavko Braco Boček, a u ime Generalnog konzulata R. Hrvatske u Düsseldorfu generalni konzul Vjekoslav Krizanec. Prije ispraćaja molitvu odrješena predmolio je kolega pokojnika fra Jure Zebić, voditelj Hrvatske katoličke zajednice Stuttgart-Bad Cannstatt.

S obzirom da je fra Stipe kao dušobrižnik djelovao i u Hrvatskoj katoličkoj misiji Berlin, služena je misa zadušnica u toj misiji u subotu 3. studenoga, a predvodio ju je voditelj misije fra Petar Ćirko.

U ponedjeljak, 5. studenoga, u crkvi Sv. Franje u Imotskom fra Joško Kodžoman, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, u 14 sati služio je misu zadušnicu za fra Stipu Ćirka. U koncelebraciji su bili imotski gvardijan, župnik i dekan fra Kristian Stipanović, gvardijan u Münchenu fra Vuk Buljan, župni vikar u Kölnu fra Josip Sušić i još 112 svećenika. Rodbina, veliki broj časnih sestara, osobnih prijatelja i vjernika došli su se oprostiti od fra Stipe Ćirka. Oko 100 vjernika iz Sinja i Čitluk-Jasenska došli su također na oproštaj od fra Stipe. Pjevanje je predvodio zbor imotske župe. „Dragi fra Stipe, u ime

cijele naše franjevačke zajednice, izražavam Ti iskrenu zahvalnost za Tvoje vjerno i predano svećeničko služanje za dobrobit vjernika, kojima si bio poslan, za povećanje vjerodostojnosti i ugleda Crkve u našem narodu i u svijetu. Posebno ti zahvaljujem na tvom predanom angažmanu među hrvatskim braniteljima i vojnicima, koji su tvoje svećeničke i ljudske savjete i pomoć itekako znali cijiniti. Ponosni smo što i danas unatoč brojnim drugim pastoralnim potrebama imamo među sobom ljude koji se uz iskrenu motivaciju mogu i žele identificirati s onima, bez čijih žrtava ne bismo uživali slobodu i osjećaj da smo svoj na svome.“ Pismenu oproštajnu riječ fra Stipi uputili su i splitsko-makarski nadbiskup mons. Marin Barišić, vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac i ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josip Bebić u kojoj između ostalog stoji: „U ime svih hrvatskih misionarki i misionara diljem svijeta, u ime Vijeća HBK-a i BK BiH-a za hrvatsku inozemnu pastvu, na čelu s mons. Perom Sudarom, kao i u ime Ravnateljstva za hrvatsku inozemnu pastvu, opraštamo se od fra Stipe riječima: 'Pokoj vječni daruj mu, Gospodine, i neka mu je laka hrvatska gruda!'“ Sprovodne obrede, nakon završetka mise zadušnice, na groblju Gospe od Anđela u Imotskom prevodio je fra Kristian Stipanović, gvardijan samostana Sv. Franje u Imotskom. www.franjevci-split.hr; A.P.

Svadba

Sjede Mate i Jure u kavani i razgovaraju o svojim svadbama.

Mate duboko uzdahne i kaže:

– E moj Jure, meni ti je najdraže pustiti snimku svadbe unatrag, samo sjedim, gledam i uživam.

Mate ga zbunjeno pogleda i upita:

– Pa što baš tako?

Jure uzdahne još jednom:

– Eh, vidi kako to ide ... tamburaši vraćaju novce, janje se saslavi, a Mara ode kući materi.

Gazda

Tukla žena muža i on se sakrije ispod stola.

– Izlazi, da te ne prebijem! – poviče žena.

– Ja sam gazda u kući i bit ću gde ja hoću! – veli on hrabro.

Ne zna, a hoće

Žali se Stipe Šimi:

– E moj Šime, moja žena zna kuhati, a neće.

– Šuti, dobro si prošao. Moja ne zna, a hoće!

Malo danas, malo sutra

Kaže svekrva snahi:

– Moraš pospremiti sobu!

Snaha:

– Malo sutra!

A svekrva će:

– Dobro, malo danas, malo sutra!?

Ružan san

Usred noći probudi žena muža i kaže:

– Dragi, baš sam nešto ružno sanjala i prepala sam se. Znaš, kada sam bila mala i kad sam se usred noći bojala mraka, ili kad mi je bilo hladno, mama bi me uvijek privla sebi, zagrlila i poljubila.

A muž će:

– Pa ti stvarno nisi normalna! Sad, u pola noći, da te vozim kod mame?!

Može li ljubav uspjeti?

Svoj skepsi i tuzi, kojoj je najdublji razlog ipak čežnja za ljubavlju, Crkva odgovara: ljubav je više, ljubav može uspjeti i ona doista uspijeva – ako se ljudi drže „uputstva“ Onoga od koga ljubav dolazi. Kad kupimo neki uređaj, prvo proučimo upute proizvođača da ne bi što krivo učinili, da bi stroj „radio“ i da se ne „pokvari“.

Ova je mudrost još važnija kad je riječ o živom biću, koje doduše u mnogim slučajevima može ozdraviti, ali nema mogućnost slobodnog ugrađivanja rezervnih dijelova. Svatko tko ima kućnog ljubimca zna da se treba brižno pridržavati zakona njegova života ako želi da napreduje i da se dobro osjeća. Tako je slično i s ljubavlju: i ona je živa, raste i razvija se, ima nutarnju dinamiku usmjerenu k jednom cilju i sve ovisi o tome jesu li oni koji se vole poslušni i osjetljivi da se pozabave zakonom ljubavi, da mu se povjere i dopuste mu da ih vodi. Ljubav uspijeva samo ako se podložimo njezinim zakonitostima. „Božje zapovijedi“ upravo su taj „zakon ljubavi“.

gramatika ljubavi, uputa za ljubav, naputci kako ljubav može rasti, postojati i preživjeti unatoč svim poteškoćama! Kada Crkva naviješta „šestu zapovijed“, želi učiniti ovo i samo ovo: protumačiti što je ljubav, kako ljubav „uspijeva“ i od čega je valja štititi! Doduše, objašnjenje što je ljubav i u čemu se ona sastoji bilo bi premalo. Jer čovjeku ne nedostaje samo spoznaja nego i snaga da udovolji zahtjevu ljubavi. Prigovoru da su Božje zapovijedi samo ideal i da prelaze čovjekove snage, kakav on god bio, papa Ivan Pavao II. u svojoj velikoj enciklici „Veritatis splendor“ upućuje pitanje: „O kojem se čovjeku govori? O čovjeku kojim gospodari požuda ili o čovjeku kojeg je Krist otkupio?“ Mi moramo, nastavlja Papa, imati razumijevanje i smilovanje za čovjekovu slabost, ali ne smijemo ni za što na svijetu našim sposobnostima prilagoditi mjerilo za dobro i zlo i učiniti našu slabost kriterijem za to što Bog smije a što ne smije zapovijedati.

Andreas Laun (Preuzeto iz knjige „Ljubav i partnerstvo“ – Verbum); www.bitno.net

Božićna purica

Sastojci: 1 purica (oko 3 kg); 1 žlica Vegete; sol; 3 zelene jabuke; 3 kruške; 250 g crnog grožđa; 100 ml ulja; 100 ml vode; 100 ml bijelog vina; 1 žličica Gussnela Dolcela; 250 g domaćih mlinaca; 50 g masla.

Priprema: Puricu razrežite po dužini hrpta. Pažljivo izvadite sve kosti, osim bataka, a meso od krila uvucite. Iznutra je natrljajte Vegetom, a izvana solju i ostavite neka odstoji najmanje sat vremena, a najbolje preko noći. Mlince prelijte kipućom vodom, ocijedite, pomiješajte s rastopljenim maslacem pa napunite puricu. Sve otvore zatvorite kuharskim koncem. Stavite puricu u odgovarajuću tepsiju, prelijte je vrućim uljem i pecite u pećnici zagrijanoj na 180°C oko 2 sata. Za vrijeme pečenja puricu podlijevajte mješavinom vode i vina. Nakon sat vremena stavite oko purice oguljene jabuke i kruške prerezane napola i očišćene od sjemenki. Potkraj pečenja dodajte bobice grožđa. Kad je purica pečena, izvadite konac i nareži-

te je na komade. Voće izvadite, a umak od pečenja procijedite. U umak umiješajte Gussnel koji ste razmutili s malo vode te kratko prokuhajte.

Posluživanje: Uz pureće odreske s mlincima poslužite pečeno voće i umak od pečenja. www.vegeta.com.hr

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

S	V	I	S	V	E	T	I	□	T	U	N	I	S	
L	O	K	V	A	N	J	□	R	U	I	N	A	□	I
O	D	□	E	T	□	D	U	Š	N	I	D	A	N	
Ž	O	K	□	R	U	N	D	A	□	J	A	T	O	
E	T	I	K	E	T	A	□	C	J	E	L	O	V	
N	O	L	A	N	□	□	□	□	□	A	T	I	L	A
I	K	A	T	I	□	□	□	□	□	K	I	N	□	C
C	□	Ž	□	C	□	□	□	□	□	O	S	A	M	□
A	R	A	R	A	□	□	□	□	□	V	E	□	U	D

Nagrađen: Nikola Sarić, Lindlar

15. SMOTRA ZBOROVA

MÜNCHEN, 17.11.2012.,
ODRŽANA SMOTRA
CRKVENIH ZBOROVA
HRVATSKIH KATOLIČKIH
MISIJA I ZAJEDNICA
U NJEMAČKOJ

Zbor Hrvatske katoličke
župe Frankfurt

Zbor Hrvatske
katoličke misije Köln

Zbor Hrvatske
katoličke zajednice
Ludwigsburg

Zbor Hrvatske katoličke župe
Main-Taunus/Hochtaunus

Zbor Hrvatske
katoličke misije Mannheim

Zbor Hrvatske
katoličke misije Mittelbaden
(Pforzheim-Bruchsal-Karlsruhe)

Zbor Hrvatske
katoličke misije Rosenheim

15. SMOTRA ZBOROVA MÜNCHEN, 17.11.2012.

Zbor Hrvatske
katoličke misije Nürnberg

Zbor Hrvatske katoličke zajednice
Sindelfingen

Zbor Hrvatske
katoličke zajednice
Stuttgart-Centar

Zbor Hrvatske katoličke zajednice
Stuttgart-Bad Cannstatt

Zbor Hrvatske
katoličke misije Wiesbaden

